

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. in Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAV ELEMÉR

Az állampolgársági jog

Az új állampolgársági rendelet törvény alapján folyik az állampolgárságok elismerése, amely mindazokat az etnikai románokat érinti, akik annak idején kimaradtak az állampolgársági listákból. Örvedetes, hogy ez az intézkedés legalább a lakosság egy részénél megszünteti a bizonytalanság állapotát, de még örvedetesebb volna, ha a törvényhozás mindenkit kisegítene ebből az állapotból és végre nyugvópontra jutna egy huszesztendő kérdés, amely nagyon soknak okoz komoly gondot. Minél tartósabb az állampolgárság nélküli állapot, annak rendezése annál jogosabb és igazságosabb. A jogtudomány tanítása szerint az idő folytonosságának jogokat szülő hatása van. Ha tehát valaki a nagyromán állam keletkezésénél itt lakott és azóta husz esztendő óta megszakítás nélkül Románia területén lakik, a jog általános normái szerint is igényt tarthat az állampolgárságra, amint, hogy az új állampolgársági törvény is csak tíz évet szánt jogkeletkezett ténynek.

Csakhogy ennek a jognak az elismerése körülmenyes és hosszantartó elintézésel történik. És nem az írott törvény, hanem gyakorlati végrehajtás szegi szárnyát azoknak a reményeknek, hogy legalább két évtizedes itt tartózkodás után is elnyerjék a hontalan családok az állampolgárságot. A legújabbban elrendelt összeírás nem növeli, sőt inkább apasztja ezt a reményt. Ismét az illetőségéből indulnak ki, amelynek bizonyítása — egyéb komplikáltság mellett — az időfolyás folytán egyre nehezebbé válik. A logikus az lenne, hogy az impériumváltozás időpontjában történt ittlakás és az azóta kimutatható itteni tartózkodás az állampolgárság elismeréséhez elegendő lenne. Aki 20 éve itt lakik és részt vesz az ittléi társadalom munkájában, az „elismarható” állampolgárnak, vagyis a román etnikai származású honostársakkal egyenlő elbánást érdemel. Ezzel egyttal az is mondvandó, hogy az elismerés eljárás részének gyorsnak és könnyednek kell lenni. Szigorú okiratvizsgálatnak lehet helye, de nem hosszadalmaságnak. E tekintetben a bíróság arra volna alkalmas, amely — az állampolgársági revízió során — nyolc hónap alatt több, mint félmillió revidéalt ügyet pontosan és pártatlanul intézte el — különösebb megterhelés nélkül — holott ennél a ténykedésnél sokkal több okmány felülvizsgálásáról van szó, mint amennyiről a hontalanok kérdésében fenntebb írtunk. Ezeknek a hontalanoknak a száma megem közelíti a revidéaltakét és így elérhető, hogy felszántó alatt nyugvópontra jusson egy sokakat égető kérdés.

Olyan liberáliszmus volna ez a kormányhatalom részéről, amely jelentékeny erkölcsi hatású lenne. Néhány százezer ember szeretetteljes befogadásának tekintené azt a romániai kisebbség, hiszen miután az elismerésnek a román származású elemekre nézve megvalósult, csakis kisebbségekről van szó. Egy olyan törvényes rendelkezés, amely joggá emelne egy voltaképpen tényleges állapotot, tettekkel valószínűleg meg a kormány kisebbségi politikáját. „Tényleges állapotnak” mondottuk az állampolgárság nélküli kisebbségek helyzetét, mert husz esztendeje valóban ottont nyertek ez országban, de az otthonosság érzetének hiányossága egyre kiáltóbb lesz azóta, hogy a gazdasági érvényesülés terén, a ténylegesség nem elegendő, hanem mellette az okmányt, a jogot követelik. Nem holmi jötményeket, idefuttottakat veszünk védelmünkbe, hanem olyan százezeret, akiknek atyjuk, dédatyjuk is a romániai területen találták meg életgyökerüket, sőt valamely itteni községben bírtak lakással az impériumváltozás idején, de hanyagság, technikai akadály, talán ügyefogyottság miatt elcsusztak az adminisztratív területen és az egyre fontosabbá váló állampolgárság nélkül

Elismerő hangon irnak a római lapok Gafencu külügyminiszterről és Calinescu miniszterelnökről is

Rómából jelentik: A római rádióállomás szerda déli adásakor arról beszélt, hogy az egész olasz sajtó milyen nagy rokonszenvvel foglalkozik Gafencu román külügyminiszter olaszországi látogatásával. Kiemelik az olasz lapok, hogy az államférfi kihallgatáson volt Viktor Emanoel olasz király és császárnál, valamint a Mussolinivel történt tanácskozásait és beszámolnak Ciano gróf olasz külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseiről is. Ugyancsak részletesen foglalkozik az olasz sajtó Calinescu Armand román miniszterelnök legutóbbi beszédével, amelyben arra világított rá, hogy a demokrata rendszer megnyire hátrányos volt a szakmai szervezetek szempontjából, majd pedig a tekintélyalapon kitépített testületi rendszer előnyeit ismerteti.

Calinescu miniszterelnök elítélte egyes külföldi sajtóorgánunok magatartását, amellyel meg akarják rosszabbítani a román kapcsolatokat.

Hétfőn este Alfieri miniszter diszolóadást rendeztetett az Argentino színházban. Gafencu külügyminiszter és felesége tiszteletére. A Julius Cezar című darabot adták elő. Később az Ambassador szállodában intim ebéd volt, amelyen a római arisztokrácia, a kormány tagjai és számos előkelő személyiség vett részt.

Kedden a Forum Mussolinit tekintette meg a külügyminiszter, este 7 órakor pedig egy órán

át tanácskozott, most másodizben Ciano gróf olasz külügyminiszterrel.

A római lapok első oldalán, több hasábos cikkekből számlolnak be Gafencu további programjáról és tárgyalásairól. Ezek a cikkek rendkívül meleg hanguak és a beszámolókból kitünik, hogy milyen fontosságot tanúsítanak Gafencu római látogatásának.

Ezt a fontosságot a lapok olvasóinak százezrei is érzik. Róma népe előtt Gafencu személye e rövid idő alatt rendkívül rokonszenvessé vált. A lapok beszámolnak arról is, hogy a román külügyminiszternek Mussolininál lefolyt kihallgatása és Cianoval folytatott tanácskozásai a legbarátságosabb és legmelegebb légkörben folytak le.

Gafencu külügyminiszter pénteken reggel 9 órakor érkezik Belgrádba és még ugyanaz nap éjjelkor tovább utazik Bucuresti felé. Jugoszláv hivatalos jelentés szerint Gafencu külügyminiszter látogatása tájékozódó jellegű lesz.

Az angol alsóházban Fletser képviselő kérdésére Chamberlain miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány szíves fogadtatásban részesítette Gafencu külügyminisztert és látogatása alkalmat nyújtott az eszmecserekre. A megbeszélések, amelyeket a legnagyobb őszinteség jellemzett, mindkét oldalról arra szolgáltak, hogy kiemeljék a két kormány között a folyó kérdések tekintetében fennálló felfogásbeli azonosságot.

Londoni megitélés szerint enyhült a válság

Franciaország és Olaszország között lehetséges a közeledés. Chamberlain hajlandó a németekkel szavatosságot egyezményt kötni. Az angol munkáspárt a kötelező katonai szolgálat ellen foglalt állást

Londonból jelentik: Párisban a francia—olasz feszültség némi enyhülése érezhető, de azokat a híreket, amelyek a két ország között meginduló titkos tárgyalásokról szólnak, cáfolják. Politikai körök értesülése szerint Chamberlain miniszterelnök csütörtökön az angol alsóház ülésén újabb nyilatkozatot fog tenni és ebben a kötelező katonai szolgálatnak Irországban való bevezetéséről fog megemlékezni.

Londonban különben szerdán délelőt a kormány tagjai minisztertanácsot tartottak, amelyen főleg a keleti biztonsági rendszerrel és a lengyel—német helyzettel foglalkoztak. Halifax külügyminiszter ismertette a minisztertanácsban a szovjetkormány javaslatára adandó angol válasz szövegét. Eről a válságról különben már kedden beható megbeszélést folytatott Halifax lord Corbin londoni francia nagykövettel. Az angol választ holnap akarják eljuttatni a moszkvai angol nagykövetnek, hogy azt haladéktalanul továbbítsa Litvinovhoz.

ANGLIA HAJLANDÓ NEMETORSZÁGNAK IS SZAVATOSSÁGOT AJANLANI

Az angol alsóház szerda délutáni ülésén Henderson Arthur megkérdezte a miniszterelnököt, hajlandó lenne-e az angol kormány Németországnak a kölcsönösségen alapuló szavatosságot nyújtani, ha-

sonlóan ahhoz, mint aminőt Lengyelországnak nyújtott. A kérdésre Chamberlain miniszterelnök a következőket válaszolta:

— Nincs semmiféle néven nevezendő alapja annak a vádnak, mintha az angol kormány Németország bekerítését célzó politikát követne. Amit Roosevelt elnök javasolt és tudomásunk szerint Hitler ajánl, az inkább megemtamadási biztosíték kölcsönös kicserélése volna, mint a kölcsönösségen alapuló szavatosság, amilyent mi Lengyelországnak nyújtottunk. Az angol kormány minden bizonnyal kész fontolóra venni azt a javaslatot, hogy kölcsönös biztosítékokat csereljen ki a német kormányval.

Henderson ezután azt kérdezte, tekintettel a miniszterelnök nyilatkozatának fontosságára, hajlandó-e az angol kormány ezt a német kormány tudomására hozni?

Chamberlain miniszterelnök erre mosolygott és mondott is valamit, de a karzaton ezt nem lehetett hallani.

Noel Baker: Kijelenti-e az angol kormány, hogy tamadás elleni szavatosságot nyújt, amely résztevehet minden kormány, amely őszintén hajlandó a tamadásról lemondani?

maradtak. A román állam kiterjedése és gazdasági lehetőségei eddig is elbirta ezeket és nem arról van szó, hogy az itteni népéletben újabb

felszivódás történne, hanem egy nemes és minden kisebbség számára lelkesítő gesztus gyakorlásáról.

Chamberlain miniszterelnök: Minden bizonytalanságok kizárólag a támadások elleni szavatosságok és az angol kormány örömmel fontolná meg a támadásokat kizáró bármilyen javaslatokat.

IDEIGLENES JELLEGŰ AZ ANGOL ÁLTALÁNOS HADKÖTELEZETTSÉG

Chamberlain miniszterelnök a birminghami kerületben tartandó időközi választás választóihoz intézett nagyfotosságú levelében a következőkkel indokolta meg a védkötelezettség bevezetését:

— Elhatározásunk célja nem a háború viselése, hanem annak megakadályozása. Az utóbbi hetek aggasztó európai eseményei elkerülhetlenné tették, hogy biztonságot adjunk Lengyelországnak, Romániának és Görögországnak ama szándék komolyságának zálogául, hogy segítségükre sietünk, ha függetlenségüket támadás érné. A hadkötelezettség terve csak ideiglenes jellegű. Eljárásunk nem azt jelenti, mint-ha azt hinnék, hogy a háború közvetlen küszöbön áll. Erre nem gondolunk. Hadi intézkedéseink azt jelentik, hogy el vagyunk köelve, hogy megteszünk minden tőlünk telhetőt, mert elég erősek akarunk lenni az önvédelemre és a béke megvédésére.

Az angol munkáspárt parlamenti csoportja határozati javaslatot fogadott el, amely szerint visszautasítja a kötelező katonai szolgálatra vonatkozó törvényjavaslatot. A munkáspárt parlamenti csoportja kimondja, hogy az önkéntes szolgálattal a nemzetvédelem kérdése kielégítően oldható meg.

TÖRÖKORSZÁG FELKÉSZÜLT MINDEN ESHETŐSÉGRE

Sarazoglu török külügyminiszter a párisi sajtónak nyilatkozatot adott, a török külpolitika irányáról és ennek során a következőket mondtotta:

— Minden félreértés elkerülése céljából kijelenthetem, hogy Törökország európai háború esetén meg akarja tartani szigorú semlegességét. Természetesen magától értetődő dolog, hogy az ország abban az esetben, ha a hadviselő felek egyike megkísérelné, hogy nyomást gyakoroljon Törökországra, el van készülve arra, hogy szükség esetén fegyverrel a kezében vivja ki függetlenségének tiszteltetését.

A török távirati iroda jelenti: Potemkin helyettes szovjet külügyi népbiztos tovább folytatja tárgyalásait a török kormány tagjaival.

BERLINBEN NEM TÁRGYALTAK SZLOVÁKIA SORSÁRÓL

Hivatalos német helyen cáfolják, hogy a német és magyar államférfiak megbeszélései során Szlovákia helyzete is szóba került volna.

AMERIKA 400.000 EMBERT MOZGÓSÍTHAT

Az amerikai kereskedelmi kamarák uniójának diszbankettjén több nagykereskedő, akiknek érdekeltségeik vannak a külföldön, azt kívánta, hogy az Egyesült Államok biztosítsák a kínai és fülöp-szigeti amerikai piacokat még az

Jövő héten utazik az angol királyi pár Kanadába

Az angol uralkodópár jövő szombaton Portsmouthból utazik el Kanadába. A két hercegő, Mary anyakirályné, a glochesteri és kenti hercegi pár a hajóján kísérik őket. A királyi menet 12 óra 20 perccor hagyja el a királyi palotát a gárda kíséretében. Chamberlain és Halifax a waterlooi pályaudvaron vesznek búcsút az uralkodópártól. A kanadai főmegbízott együtt utazik az uralkodó párral az Empress of Australia nevű hajón, amely délután három órakor hagyja el a kikötőt.

Ribbentrop több napi tartózkodásra Olaszországba utazott

A német külügyminiszter Ciano gróffal fog tanácskozni

Berlinből jelentik: Hivatalos jelleggel bíró jelentés közli, hogy von Ribbentrop német külügyminiszter csütörtökön este Olaszországba utazik. A birodalmi külügyminiszter több napot tölt Olaszországban.

Ugyanezt jelenti a francia Havas-iroda is, amely szerint a német külügyminiszter nyolc napi szabadságot kapott. A külügyminiszter olaszországi tartózkodása alatt találkozni fog Ciano olasz külügyminiszterrel is. Ribbentrop látogatása részben hivatalos, részben pedig magánjellegű.

Politikai körökben az a meggyőződés uralkodik, hogy Ribbentrop Németországból történő elutazásával akar kifejezést adni, hogy mennyire nem tulajdonít fontosságot annak a nyilatkozatnak, amelyet a közeli napokban tesz Beck

zal a kockázattal is, hogy háborút kell viselnie Japánnal.

Burns ezredes, az USA hadügyminisztere a kereskedelmi kamara tagjai előtt kijelentette, hogy a hadsereg átszervezését végzi most azzal a céllal, hogy háború kitérőse esetén az USA nyomban 400 ezer emberrel és 6 ezer repülőgéppel rendelkezzen. A hadsereg létszámát a háború kitérősetől számított három hónapon belül egymillió főre lehet majd emelni.

NÉMETORSZÁG MEGNEMTAMADÁSI EGYZEMÉNYT AJÁNL AZ ÉSZAKI ÁLLAMOKNAK

Jól értesült körökben úgy tudják, hogy a német kormány tárgyalásokat kezdett az északi államokkal, hogy kétoldalú megegyezést létesítsenek.

A stockholmi Tidningen című lap berlini tudósítójának jelentése szerint a német kormány valamennyi skandináv államnak kölcsönös megegyezést egyezmény megkötését kész felajánlani. A Svenska Tagebladet azt írja, hogy az északi államok kormányai a német kormány javaslatát gondosan tanulmányozni fogják.

Ugyanezt a hírt megerősíti egy Helsinkiből keltezett jelentés is.

LITVINOV LONDONBA KÉSZÜL

A Tass iroda jelenti: A május elsejei ünnepségek Szovjetország egész területén lelkes és hazafias szellemben folytak le. A moszkvai légi parádén 600, a kievin 400, a leningrádin 300, a többi nagy városokban pedig összesen 2300 repülőgép vett részt az ünnepségen. Moszkvában 1 millió 800 ezer ember nézte végig a katonai felvonulást.

A Kurier Varsawszki moszkvai jelentése szerint Litvinov külügyi népbiztos Svédországon keresztül Londonba utazik, ahol május 5-én és 6-án találkozik Halifax és Bonnet külügyminiszterekkel, hogy befejezhesse a folyamatban lévő tárgyalásokat.

Öngyilkos lett a sárospataki ősi Rákóczi-vár ura

Budapestről jelentik: Sárospatakon báró Reichlen Farkas, az ősi sárospataki Rákóczi-vár ura, kedden este revolverével fölbélte magát és azonnal meghalt. A báró, aki a volt bajor király egykori jószágkormányzójának a fia, öt esztendővel ezelőtt feleségül vette herceg Windischgrätz Lajos egyik lányát és ezzel ő lett a sárospataki vár ura. Felesége

egy hét óta Olaszországban tartózkodik. A bárón az utóbbi napokban a búskomorság jelei mutatkoztak. Kedden délután hosszabb telefonbeszélgetést tartott feleségével és nem sokkal ezután követte el az öngyilkosságot. Tettenek okát nem tudják. Anyagilag nem voltak gondjai, 32 éves volt és két kis gyermek maradt utána árván.

Calinescu miniszterelnök beszéde a nemzeti gárda ünnepélyes eskütételén

Bucurestiből jelentik: Tegnap a parlamentben délután 5 órakor Calinescu miniszterelnök előtt ünnepélyes külsőségek között tett esküt a nemzeti gárda parancsnokjának vezérkara. A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal nemzeti gárdájának főparancsnoka, Gheorghescu tábornok mondotta az első beszédet, utána pedig Calinescu miniszterelnök emelkedett szószárra.

— Fontosnak tartottam, hogy jelen legyenek — mondotta a miniszterelnök — a nemzeti gárda parancsnokainak eskütételénél. A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal képviseli az új kormányzati rendszer politikáját. Ez nem egy párt, mint amilyenek azelőtt léteztek és ezért nem is láthatta senki, hogy pártügynökök jár-

ták volna a falvakat és demagógikus rendszer alapján teljesíthetetlen ígéretekkel tették volna a népnek. A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal tulajdonképpen szellemi mozgalom. Az a hivatása, hogy a nemzeti egység szellemét megerősítse és megalapozza, ami teljesen sikerült is. A nehéz időkben az egész ország tudta és teljesítette kötelességét és így beigazolódott, hogy ez a kötelességtudás mérveny gyökerezik a nép lelkiismeretében. Az Arcvonal főtanácsa párt-szervezetekhez, régi pártok végrehajtó bizottságához nem hasonlítanak, mert ott személyes és önző érdekeket beszéltek meg, míg az Arcvonal főtanácsa az ország előkelőségeiből áll és önző érdekeket beszéltek meg, míg az Arcvissza nem állítjuk, időről időre összehívjuk a főtanács tagjait, hogy nekik is tudomásuk legyen a nagy problémákról és hogy ők is tanácsaikkal hozzájáruljanak a megoldáshoz. E tanács tagjaiból választódnak ki az állam vezetői. Az Arcvonal gárdája sem olyan szervezet mint amilyeneket a multban a politikai pártok alakítottak, hogy érdekeiket kiharcolják. Amiként az Arcvonal is csak egyetlen szervezete az országnak, úgy ennek a gárdájának sem támadó szándéku és sohasem fog eszébe jutni hogy egymás ellen harcoljon. Ennek a gárdának nemes hivatása az, hogy az állampolgárokat erkölcsre és fegyverre nevelje. Önöknek Uraim ilyen szellemben kell nevelniük a parancsnokságuk alatt álló csapataikat. Köszönöm a hozsám intézett szavakat és kívánom hogy nezzem munkálkodjanak. „Egészséget!” — fejezte be beszédét a miniszterelnök lelkes éljenzés közepette.

Ezután a miniszterelnök kivette az esküt megjelentektől.

Bucsuzzon el láb- és térdfájdalmaitól és tyukszemektől!

Oxigénes gyógylábfürdő

Ime egy egyszerű és egyáltalán nem költséges szer, amely saját otthonában és örökre megszabadítja Önt a legsúlyosabb láb- és térdfájdalomtól is. Az utasa be lábat egy forró lábfürdőbe, amelybe annyit Saltrates Rodell-t kell önteni, hogy a víz testre hár színű legyen. Ez a gyógyfürdő 3 percen belül megszünteti fájdalmait. A gyulladások eltűnnek. A tyukszemek annyira felpuhulnak, hogy gyökereztől kiemelhetők. A Saltrates Rodell 6 féle rádió aktív forrás-gyógysót tartalmaz. A gyógyszerárak és drogériák árusítják a Saltrates Rodell-t és garantálják hatását.

FONTOS! — 10.000 propaganda csomagot dobunk piacra 10 lejes reklám árban. Kiszérlésképpen még ma vásároljon egy csomagot! Takarékosági szempontokból vásároljon rendszer csomagot vagy dupla családi csomagolást!

A „Holnap Világa“

írta: KAROLY SÁNDOR

A newyorki vilákiállítás hivatalos neve a „Holnap Világa“. Ezzel azt akarják kifejezni, hogy ez az óriási méretű vásár és látványosság tulajdonképpen nem a Mának, hanem a Holnapnak szól.

Bemutatják ott a technika csodálatos fejlettségét, új találmányokat hoznak, amelyek mind azt a célt szolgálják, hogy megkönnyítsék az ember életét. Természetesen csak a Holnap emberének az életét. A Ma embere ugylátszik nem fontos.

Részletes beszámolót még nem olvastam a newyorki nagy szennázóóról, csak itt-ott bukkann fel egy-egy rövid hír, hogy milyen zseniálisak a feltalálók, mennyi ötlet, mennyi szín, mozgas, érdekesség vonul fel ezen a hatalmas ipari és gazdasági revün. És hogy milyen magaslatra emelkedett már az ember. Mennyire nem lehetetlen előtte semmi és hogy Verne Gyula meg Jókai Mór merész álmai sorra megvalósulnak.

Van már olyan konyha is, ahol a szakácsnőnek a kezét sem kell kinyújtania, mert a villany mindent elvégez helyette. Hallatlanul szellemes készülékek meghámozzák a burgonyát, megstílik a húst, kigyurják a tésztát, elmosás az edényt. Nincs többé füst, mert a jövő asszonya nem fűt be a takaréktűzhelyre, elég egy gombnyomás és a villany már melegít. És a konyha... Csupa márvány, csempé és üveg. Természetesen jörhetetlen anyagból készült edények, meg rozsdamentes evőeszközök. Csupa élvezet és gyönyörűség a jövő háztartása, feltéve, hogy lesz mit sütni majd ebben a pompás konyhában.

Bemutatják az új típusú lakóházakat is. A régi bérkaszánya, amely börtönhöz hasonlított, megszűnt. Minden szoba levegős, világos, tiszta és kényelmes. Minden lakás egyben külön lakosztály, a közös folyosó a múlté. A padló üveg, a mennyezet üveg, elektromos fűtés, állandó hideg-meleg víz, ravasz szellőztető készülékek, amelyek tetszés szerint önzont vagy röszállatot szivattyuznak a lakásokba. És hogy ilyen új rendszerű lakóházat huszonegy óra alatt építenek fel. Tetszés szerint áttolható egyik utcából a másikba. Ha valakinek nem tetszik a környék, telefonál a házköltöztető vállalatnak és másnap már egy másik városrészben ébred. Amíg a lakó alszik, a házköltöztető dolgozik.

Arról is olvastam, hogy a gyáripár olyan forradalmi újításokon esett keresztül, amilyenről még a legdusabb fantáziájú író sem álmodott. Megnyomnak valahol valamilyen gombot és önműködő acélkarok furják, faragják, kalapálják, reszelik, gyalulják az anyagot. Megnyomnak egy másik gombot, mire a kész alkatrészek engedelmesen összefutnak, harmadik gombnyomásra már előttünk áll az autó, céplőgép, traktor, a szerint, hogy milyen gyárban vagyunk. Az is lehetséges, hogy az automatikus eke, pillanatok alatt átalakítható kétszemélyes sportrepülőgéppé, esetleg íróasztallá, házi villamos központtá, vagy palacsintasütővé.

A kiállítás szennázója azonban egy óriási méretű fémgömb, amelyben a jövő városának panorámáját csodálhatja a boldog néző. Sajnos, erről nem olvastam semmit, de merész fantáziával el tudom képzelni, hogy ebben a modern városban a forgalom a föld alatt bonyolódik le, az embernek nem is kell járnia, mert gumival borított mozgó üvegjárdaok viszik tovább, az utcák szélesek és nyílegyenesek és mivel nincsenek járművek, csendesegek, mint egy rossz szindarab előadásán a nézőtér. A sarkokon nincsenek közlekedési rendőrköz és a villamos sem üt el senkit, miután a jövő embere csak a technikai múzeumban láthat villamost. Gyönyörű parkok, ligetek, fürdők és pihenőhelyek élénkítik a várost, sehol egy szemernyi por vagy piszok és napfény korlátlan mennyiségben. Ilyen városokban száz évig élnek majd az emberek.

Ez mind nagyon szép és jó, gondolja majd a Ma embere, aki szédülő fejjel és a látóaktól kábultan hagyja el a kiállítás területét, valóban nagyot fejlődött a technika és mennyit fog még fejlődni, de miért nem eszínálnak „Ma Világa“ kiállítását.

Kiállítási anyagban nem lenne hiány. Bemutathatjuk, hogy egy gombnyomásra hogyan szólal meg az önműködő gépfegyver és másik gombnyomásra miképpen lövi ki gránátjait a motorizált ágyú. Szolgálhatunk egy városokkal, bennük ledöntött templomokkal, iskolákkal, múzeumokkal és kórházakkal és szemléltető képet adhatunk arról, hogy egyetlen gombnyomásra miként omlik össze a betonból, üvegből, gumból, márványból, csempéből készült levegős, világos, tiszta, napsütéses, hideg-meleg folyóvízes, villanyfűtéses pompás lakóház.

Vagy talán azért kalandozunk el a Holnap Világába, mert szégyeljük a Ma világát?...

Beck lengyel külügyminiszter pénteken válaszol Hitlernek

Újból feszültté vált a helyzet Lengyelország és Németország között

Berlinből jelentik: A tegnap esti berlini lapok annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy a nemzetközi helyzet alakulása elsősorban az angol és francia kormányoktól függ, mert az ő állásfoglalásuk befolyást gyakorol a lengyel kormány magatartására.

A Lavoro Fascista berlini tudósítója szerint a lengyel kérdés rendkívül súlyos. Nem tagadható, hogy Berlin követelése Varsóval szemben mérsékelték voltak és egyáltalában nem fenyegették Lengyelországot függetlenségét. Lehetetlen be nem látni azt, miszerint egy 80 millió népek joga van hozzá, hogy szárazföldi összeköttetése legyen egyik legfontosabb tartományával.

A Reuter ügynökség jelenti: Német politikai körökben azt állítják, hogy Németország semmiféle kezdeményezést nem tesz a Lengyelországgal keletkezett vitájában Beck külügyminiszter május 5-iki beszéde előtt. A lengyel határról érkezett utasok elmondják, hogy a határszéli városok tömege vannak katonasággal, bár a hivatalos jelentés szerint a határ mentén semmiféle különleges csapatösszevonások nincsenek. A Reuter ügynökség tudósítója megállapította, hogy a cseh és morva protektorátusokból katonai csapatokat vontak ki, amelyeket a lengyel határ felé küldtek.

Az angol lapok a legnagyobb figyelemmel kísérik a lengyel-német viszállyal fejlődését. A Times azt írja, hogy

Lengyelország eddig a német provokációkkal szemben a legnagyobb mérsékletet adott kifejezés.

A lengyel kormány nem tudja megérteni, hogy miért van a német kormánynak előjoga arra, hogy állandóan javaslatokkal álljon elő.

A Daily Telegraph a legnagyobb mértékben bántorítja Lengyelországot

és szilárd elkötelezést ajánl neki. Cseh- és Morvaország sorsa gondolkodnoba kell, hogy ejtse Lengyelországot, mert felmerülhet az a kérdés, hogy Hitler vezér és kancellár nem gondol-e a 1772-ben történt felosztás megismétlésére. Lengyelország különben jogilag is kimutathatja, hogy Danzig a felosztás előtt is Lengyelországhoz tartozott. Ha a német birodalom ellenőrzést gyakorol Danzig felett

megfojthatja Lengyelország egész gazdasági életét.

A lap szerint az együttes biztonsági rendszert a támadó ellen úgy kell alkalmazni, hogy semmiféle nyomást ne gyakorolhasson Lengyelországra, amelyet nem kényszeríthet majd Németország arra, hogy Danzig és a korridor kérdésében engedményeket tegyen.

A lengyel kormány javaslatot nyújtott be a képviselőházhoz, amelyben a köztársasági elnöknek őszig terjedő időpontig felhatalmazást ad, hogy nemzetvédelmi, gazdasági, valamint pénzügyi kérdésekben törvényerejű rendeleteket hozzon. Ez a rendkívüli felhatalmazás azonban nem érinti a lengyel valuta rögzítésére vonatkozólag érvényben lévő törvényt. A rendkívüli felhatalmazás őszig terjed, amikor a parlament újból összeül.

Lengyel politikai körökben elterjedt hírek szerint Beck külügyminiszter pénteken tartja meg nagy érdeklődéssel várt beszédét a képviselőházban, amely válasz lesz Hitler német vezér és kancellár legutóbb megtartott beszédére.

Moltke varsói német nagykövet, aki már régebben nem tartózkodik a lengyel fővárosban, a legújabb hírek alapján rövidesen visszatér állomáshelyére és érintkezésbe lép a lengyel kormánnyal. Ezek a hírek azonban nem számolnak be arról, hogy Moltke Beck lengyel külügyminiszter beszéde előtt érintkezést keres-e a lengyel kormánnyal.

Beck lengyel külügyminiszter beszédével egyidejűleg a berlini ügynöv átnyújtja kormányának választát a német követelésekkel kapcsolatban.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint a lengyel kormány a német kormányhoz intézett válaszában ellenkötvetéseket fog felállítani. Követelni fogja Szilézia azon területeinek Lengyelországhoz való csatolását, amelyekben ötvenöt százaléknál több a lengyel nemzetiségű lakosság. A lengyel kormány különben szilárdan el van határozva arra, hogy megvédi jogait és Danzigot nem adja át Németországnak. A lengyel sajtó heves támadásokat intéz Németország ellen.

A Tribuna visszautasítja a francia sajtó hangjából kicsendülő ama kívánságot, hogy Olaszország közvetítsen Németország és Lengyelország között. A francia lapok Olaszország helyzetét európai háború esetén kétségbeesítőnek ígyekeznek feltüntetni és azt állítják, hogy Olaszországnak érdekében áll a háború elkerülése. A francia sajtó azonban ezuttal is ábrándokban ringatja magát — fejezi be cikkét a Tribuna.

Az Imperial Airways jelenti...

Néhány érdekes és jellemző adat az angol Imperial Airways, a világ legnagyobb repülővállalatának életéből:

Az Imperial Airways rekordforgalmát idén húsvétkor érte el, amikor a rendes napi hét járaton kívül még három járatot indított Párisba. Naponként tíz óriási utasszállító repülőgép indult Londonból Párisba. Az utasok nagyrésze diákokból és diáklányokból került ki. Sokan az ünnepek alatt repülőgépen hagyták el az angol fővárost, hogy szüleikkel együtt lehessenek. Egy tizenéves éves leány Southamptonból Alexandriába repült egyedül. A kíséret nélküli leányokat a repülővállalat egy nő alkalmazottja kíséri, és gondoskodik arról is, hogy szállodában lakást kapjanak. Egy tizenkét éves fiú egyedül Athénbe, másik hasonlókorú fiúcska pedig Palesztinába repült.

A repülővállalat már sok ember életét mentette meg. Gyorsjáratú gépein orvosokat és gyógyszereseket küldhet a legeludogottabb helyre. Legutóbb a híres vastüdő készüléket szállították és idejében érkeztek, úgy, hogy megmenthetek egy súlyos beteget az életnek. A gyümölcszállítók is manapság már csak repülőgépen szállítják a friss gyümölcsöt, amely negyedannyi idő alatt jut rendeltetési helyére, mint vasúton és a gyümölcs nem üdül össze, hanem változatlanul friss marad. Ugyanígy szállítanak virágot is.

A társaság kimutatása szerint az első 15 év alatti hatszáz ezer emberrel szállítottak. Az utasok fele kereskedő, de sok volt közöttük a diplomata, sőt az udvar tagjai is sűrűn vették igénybe a repülőgépet.

Az Imperial Airwaysnál statisztikusok is dol-

goznak, akik kimutatásaikba felveszik, hogy mi a nők utazásának az oka, mert megfigyelés szerint nők többször utaznak és hosszabb utakat tesznek meg, mint a férfiak. A beérkezett válaszokból kiderült, a leányok azért utaznak, hogy útközben férjet fogjanak, a színesznők, hogy időt takarítsanak meg, mások pedig beteg családtagjaikhoz, vagy barátnőjükhöz siettek látogatni. Néhány nap előtt zebraórá táskával a kezében a tizeszandós Sheile Sweet ült fel a délafrikai Ugandában egy gépre és 4676 mérföldet tett meg, hogy az angliai Winchesterbe eljusson, ahol beiratkozott az iskolába. A fiúcskát; senki sem kísérte.

Az Imperial Airways nyári szolgálata áprilisban kezdődött. Nyolc járat indul hetenként Alexandriába, 3 Középfrikába, 2 Északafrikába, 5 Indiába, 3 Sydneybe (Ausztrália), 2 Bangkookba és a távolkeleti Hongkongba. A nagy világvállalat gépei az elmúlt év december havában 1,158.000 mérföldet tettek meg.

Ezek a száraz számok és adatok mindennél többet mondanak. Az Imperial Airways valóban a világ legnagyobb utas és áruszállító repülővállalata.

DÉLI HÍRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

Lázadás a nagybácsi ellen

Szíves elnézést kell kérni az erre a hasábra véletlenül tévedt olvasótól, hogy ismét foglalkozunk ugyenezen a helyen Hitler Vilmossal, a német vezérkancellár unokaöccsével. Legutóbb ott hagytuk el, hogy ez a félig német, félig angol fiatalember becsületesen segít édesapja cukrászdájában, amely a vezérkancellár segítségével Berlin egyik forgalmas helyén áll. Örültünk, hogy Willy segít, rendes ember és nem veti meg a munkát. Most szomorúan számolunk be arról, hogy ez az angol-német fiatalember színek találja a cukrászdai életterületet, elhagyja Berlint és felolvasó körútra megy az Egyesült Államokba. Nyilván egy amerikai impresszárió találta fel a nagyszerű üzletet: egy vérszerinti Hitler olvasson fel, tartson konferenciát, mestingeket a világerőklődés központjába került hazájáról és — a nagybácsiról. Sőt előre bejelentette az impresszárió-szellem azt is, hogy Hitler Vilmos Hitler Adolf ellen fog beszélni. Amerikában ezt sokan tennék, de mind egy fabatkát sem ér ahhoz a szenzációhoz képest, hogy az, aki kritizál, intimizációt cseveg, esetleg becsmérel — maga is Hitler, aki a tengerentúli útra felvette a Patrick nevet és így két keresztnéve, William Patrick, egészen angolosra szült, csak családi neve maradt az impresszáriók számára aranyat érő név: Hitler.

Mondtuk, hogy Amerikában ez üzlet, de ezt az üzletet valahogy erkölcsstelennek látjuk, ha az unokaöccs műveli. Mindenkinél szabad, de neki nem. Nem azért, mert William Patrick Hitler tartozik a nevének, ez politikai kérdés, ez családi ügy, ez bennünket nem érdekel. Hanem mert az amerikai tervnek ugyanaz a szaga van, mint annak az utazásnak, amikor az unokaöccs felkerekedett Londonból elváltan élő mamája mellől és Németországba ment, hogy a nevéből megéljen. Nem utolsó dolog. Hanyatló diákkoromban nekem is fejemhez vágták a tanárok, hogy „már csak a nevedből élsz”. Vannak hajdani gazdag emberek, akik ma pusztán névbecsléssel tartják fenn magukat, öreg írók is a nevéik nimbuszát falatozzák hátralevő napjaikban: de ezek mind olyan esetek, amikor az ember magatartott magának nevet, valami kis erkölcsi tőkét, amely később a szekundától, nyomortól, a szánalomtól megmentette. De a más által teremtett névből nem szabad sem Patricknak, sem Williamnak ilyen makacsul élni akarni.

Ennek a makacs fiatalembernek is csak néhány éve jutott eszébe nagybácsija. Érdekes az a viszony, amely az unokaöccsöket a nagybácsikhoz fűzi. A nagybácsinak alig jár természetes rokoni szeretet. A fivérek közötti sokszor versengés és vetélkedés által tarkított szeretet az oldalpécsőt jelentő unokaöccsnél rendszerint elhalványodik. Az unokaöccsök a világ legmateriaлистább teremtsései, akik a nagybácsi iránti szeretetet csaknem kivétel nélkül az örökjoggal vagy a közigazgatási joggal hozzák kapcsolatba. Gazdag nagybácsi a távoli rózsaszínű hajmalhasadás, az anyagi helyzet feljavulásának reményesség. Még többet ér a befolyásos nagybácsi, az maga a hibából és vérből való mai élet, az érettségi korszak eszménye, a jövő kulcsa, a karrier út-mestere. Jaj annak a fiatalembernek, akinek nincsen fejre jó barackot nyomó, megelégedett tokájú befolyásos nagybácsija, aki szelíd tekintettel méri végig az ő vétét, az oldalági cseméjét és ebben a tekintetben benne van, hogy „majd embert faragunk belőle...”

Ellenben kiálthatatlanok azok a nagybácsik, akiknek eredetileg nem volt soha nagybácsijuk és azt a bizonyos embert, akik lettek, önmaguk faragták magukból. Lehetne-e jó anya az árvalány, ha ösztönei nem diktálnának anyai jóságot? De nagybácsi-ösztönök nincsenek. Jó nagybácsinak lenni pöz és bátyáskodás, a vérség rá-tartisága, családtszertelet és névmánia. Akinek nem volt nagybátyja, azt nem is fogja szeretni az unokaöccse és így történt valahogy Patrick esetében is, aki nem szerette meg Onkeljét, aki mindössze hetven márká havi zsebpénzt biztosított számára, sem állást, sem hivatalt, sem méltóságot. Igaz, hogy az is a névnek köszönhető, hogy az Opel-műveknél kapott Patrick William egy 120 márkás állást, a neve miatt. De ez már nem az Onkel volt, hanem az Opel.

Százhusz meg hetven az otális és demokráta államokban egyaránt százkilencven. Az amerikai impresszárió sokkal nagyobb havi jövedelmet biztosított. Kell hozzá egy másfélórás előadást írni, amit Patrick felolvas, Amerikában mindenre van közönség és dülnek az ilyesmire a

zöldhasú dollárok. Ha egy jegyért 50 cent folyik be, akkor sem kell száz ember ahhoz, hogy az esti bevétel nagyobb legyen, mint William Patrick németországi havi fizetése az Onkelől meg az Opeltől együttvéve. Még sem szédülünk meg ettől a lehetőségtől és kérnünk kell Patrickot, nehogy rossz fizikai példává váljék a fajvédők szolgálatában, nehogy reámutassanak, hogy íme, ez lesz a legjobb német családból is, ha angol-szász vérrel keveredik, ahogy atyja tette, amikor londoni pincér korában a vállalat egyik nő-alkalmazottjának újjára gyűrűt húzott és az angol-német közeledés Patrick Williamot eredményezte. Megnyílnak a fiatal Hitler előtt az amerikai felolvasótermek, zsebében sok pénz lesz, esetleg egy milliárdos kisasszonyt megszállja az a hisztéria, hogy születendő fiában 25 százalék diktátorvér legyen. Patrick pártit is csinálhat. ajánlatot kap Hollywoodba és a losangelesi utcán sztárok sottogják a vezetéknevét, amelynek dinamikája elnyomja a Patrick és Williamot, a keresztneveket, amelyeket a gyöngédé nők sottogni szoktak akkor, amikor gyöngédek lesznek és érdeklődők bizonyos férfi iránt. De az unokaöccsöt a tengeren túlra is üldözni fogja a családi név jelentősége, amiből most aranyat akar csinálni és talán nem is sejtí, hogy közben elhíványul a névnek az a személyesebb része, amely a családban is minket jelent, a ke-

VÁRJON!

Néhány nap múlva újra kaphatók az eredeti ALFA LAVAL és PERFEKT szeparátorok, minden nagyságban

INGRICO

betéti társaság

Ing. Richard Rieger & Co.

TEMESVÁR, IV., Bratianu-ucca 37. szám
Telefon: 31—57.

resztnév, amely csak a miénk és még adott esetben az apánkétól is megkülönböztetjük az „ifjabb” toldattal. A keresztnévben kiéli magát az egyéniség és ha William Wilhelm Patrick Hitler belevág az amerikai üzletbe, tudjuk, hogy az eredmény az lesz, hogy Patrick elvész a Hitler név súlya alatt és vergődő unokaöccs lesz, aki talán nem is lázadó hős, hanem csak egyszerű fiatalember, aki keresni akar a nagybácsin. Wenn nicht so, dann so — ahogy az Onkel mondaná.

M. J.

Petőfi halálának kilencvenedik évfordulója

Megkezdődtek az idej ünnepség előkészületei. — Petőfi kapcsolatai a Bánsághoz és Erdélyhez

Néhány soros, sablonosan megfogalmazott hír jelent meg az elmúlt héten a lapok hasábjain. Tudatja a magyar közvéleménnyel, a segesvári Petőfi emlékmű-bizottság, hogy a július 31-iki kilencvenedik évfordulóra megkezdte az előkészületeket.

Nem véletlen, hogy a Petőfi-kultusz éppen Erdélyben duzzadt ma, idegenek előtt talán értelmetlen módon. Erdélyszerte mindenütt Petőfi kegyhelyek vannak. A Segesvár melletti sikon, Fehéregyházán van Petőfi Sándornak síremléke. És Erdélyszerte állandóan szövéődött a legenda Petőfi eltűnésének misztikumára körül. Diákkoromban, Székelykeresztúron babonás tisztelettel mutogatták azt a házat, amelyben a székely néphit szerint a csata után Petőfi menedéket talált és lelte életének hátralevő esztendeit.

Erdélyben van Koltó, ahol a költő szerelme virágba borult; Nagybánya, Szatmár, ahol első ízben vágta a nagy nyilvánosság előtt a megyei úrak szemébe a keleti tunyaságot. Itt vannak a további dicsőséges állomások: Kolozsvár, Nagyszében, Karánsebes és a Temesvár melletti Szabadfalva-i emlékmű, ahol a „kutyafejű” lengyel Bem tábornok szolgáltatót igazságot a Mészáros Lázártól elszenevedett incidensért Petőfinek, a szabadság dalnokának, amikor őrnagy rangra emelte az akkori századost.

Az erdélyi magyar kultúrkrónika bizonyosságra szerint évről-évre a Segesvár melletti fehéregyházi sikon a költő halálának évfordulóján emlékünnepet rendezett a segesvári Magyar Kaszinó vezetősége. A sikon több ezer főnyi környékbeli székely vonult fel, Segesvár és elsősorban Székelyudvarhely magyar szellemi vezetői adták a szónokokat és adták a dalárdákat. A beszédek elhangzottak, a koszorút elhelyezték az emlékművön és utána szépen mindenki hazabandukolt. A sajtó kegyeletes hangon megemlékezett az ünnepségről, hosszabban foglalkozott a jelenvoltak személyével, mint magával Petőfi Sándorral. Tavaly azonban hatalmas tömeg gyűlt egybe a fehéregyházi sikon és jóformán nem volt Erdélyben olyan egyesület, mely koszorújával ne hódolt volna a nagy halott emlékének. Lévay Lajos, székelyudvarhelyi tanár

így formulázta meg Petőfi Sándornak Erdélyhez és az itt élő nemzetekhez való viszonyát:

— ePetőfi sirja azért fekszik itten, a Székelyföld kapuja előtt, ahol három nemzet, a román, a szász és magyar találkozik mostan a buzavirágos csatatéren, ahol egymás mellé építette a három nemzet kertjét, kútját és házat, — hogy végre itten, Petőfi sirjánál, egymásra találjon s megismerje egymásnak jó, meleg emberszívét. S a kezét, mit valaha egymás ellen emelt, most testvéri ölelésre tárja a világszabadság költőjének emléke előtt.

A Petőfi évforduló lényege azonban nemcsak ebben a klasszikus megfogalmazásban, a mindenkor türelmetlen magyarnak kiküldött Petőfi helyett a világszabadság és a nemzetek közötti testvériesülés költőjének bemutatásában nyilvánult meg. Most történt első ízben, hogy a Petőfi síremléknél pártállásra való tekintet nélkül találkozott Erdély magyar rétegeződése, a hol földműveskórus mellett munkások kiküldöttei a demokrácia és a jobboldal képviselői szorongtak.

Erdély szériün és gyepiün, valamennyi irodalmi berekben, kulturális egyesületben Petőfi neve visszhangzott és a bánsági magyar írók első kollektív megnyilvánulása éppen a Petőfi évforduló alkalmával történt, amikor Szabadfalun megkoszorúzták az emlékművet és emelkedett hangú kiáltványt tettek közzé.

A nagy magyar költő halálának évfordulója azonban nemcsak Erdélyben és a határon túl élő magyarság sajtójában hagyott mély és tartós nyomot. A többségi sajtó, élén a fővárosi lapokkal, cikkekben méltatták a nagy magyar vátesznek a világszabadságért és a népek testvériesülése érdekében folytatott gigási harcát.

Két hónap választ el Petőfi Sándor halálának kilencvenedik évfordulójától. Az idej Petőfi ünnepség a fehéregyházi sikon valóban Petőfi emlékéhez méltó kell hogy legyen és az utolsó két hónapban ne legyen magyar család, ahol a biblia mellett a legszentebb könyv, ne Petőfi verseskönyve legyen!

Csakis így hódolhatunk igazán Petőfi Sándor szellemi nagysága előtt!

ifj. Kubán Endre.

A FEKETE SAS

Az idej legnagyobb szenzációja.
Rendkívüli kalandorfilm 2 részben

A kirabolt Fotescu tábornok elmondja különös rablókalandjának lefolyását

A tábornoktól és előkelő társaságától kétszázézer leit raboltak el a fegyveres banditák

Bucurestiből jelentik: Röviden beszámoltunk arról a vakmerő útszéli rablótámadásról, amelynek áldozata Zamfirescu mérnök, a Set repülőgépgár tulajdonosa, ennek családja és néhány barátja volt. A társaság két gépkocsin a repülőgépgyár durosormegyei birtokára igyekezett, útközben azonban

fegyveres banditák tartóztatták fel a kocsikat és a benne tartózkodókat kifosztották. Zamfirescu mérnök és hozzátartozói kivétel a banditák támadásának áldozatai nem voltak még Fotescu repülő-tábornok és több magasarangú repülőtiszt is.

repülő-tábornok az izgalmas rablótámadás lefolyását a következőkben adta elő:

Május elsejét Zamfirescu mérnök Damadas közepben fekvő birtokán szándékoztunk eltölteni. A meghívott társaság előző délután két gépkocsin az út nagy részét már megtette és a bolgár határtól mintegy 15 kilométernyire voltunk, amikor az útest két oldalán fegyveres embereket pillantottunk meg. Ezek megállásra szólítottak fel bennünket, mielőtt többször a levegőbe löttek. Azonnal megállunk és ekkor látjuk, hogy

tizenöt állig felfegyverzett komitási hatalmába kerítettünk

A vezérük, társaitól követve felénk tartott.

— Senki meg ne mozduljon. — mondotta parancsoló hangon, — mert ellenkező esetben bajok lesznek. Segítségért hiába kiáltanának, mert a közelben senki sincs, aki bármit is tehetne érdekükben. Senkinek sem kívánjuk elvenni az életét, csupán a pénzükre van szükségünk.

Ezután valamennyiünket leszállítottak a kocsikból és ruháinkat alaposan átkutatták. Minden pénzünket és a nálunk lévő ékszereket,

összesen, mintegy 200.000 lei értékben magukhoz vették.

De elszedték az ennilainkat is. Amikor ezzel is elkészültek, megparancsolták, hogy ülünk be az autókba, ugyanezektől arra is figyelmeztettek, hogy meg ne kíséreljük a csendőrséget értesíteni. A komitási vezér most váratlanul ezekkel a szavakkal fordult Zamfirescu repülőgépgyároshoz:

— Melyik az a híres nagybirtokos itt közeledek?

— Milyen nagybirtokos? — kérdezte magára erőltetett nyugalommal Zamfirescu mérnök, miután jól tudta, hogy a bandita tulajdonképpen ő föléle érdeklődik.

— Az a sok pénzzel... Nekem úgy rémlik, hogy te vagy az a nagybirtokos.

— Nem, én nem vagyok nagybirtokos. Akit maguk várnak, az valószínűleg még csak ezután érkezik.

— Akkor szálljatok csak ki újra a kocsikból, majd együtt várjuk őt.

Természetesen engedelmesskednünk kellett. Újabb, még az előbbinél is szigorúbb testi motozásnak vetették alá bennünket. Közben az egyik komitási

ránk parancsolt, hogy vetkőzzünk le. A gazembereknek az volt a szándékuk, hogy a ruháinkat is eltalajdonítják.

Megkezdődött az általános vetkőzés és ekkor váratlanul segítség érkezett.

Már sötétedni kezdett és körülbelül fél kilométernyi távolságban egy gépkocsi erős reflektorai tűntek fel. A komitások ezt látva, a közeli erdőségbe menekültek. Mint utólag megtudtuk, a 15 banditát Potarca Virgil volt földművelésügyi miniszternek sikerült megfutamítani. A volt miniszter, aki szintén hivatalos volt a Zamfirescu birtokra, látva, hogy nem érkezünk meg, gépkocsin elénk sietett. Amikor már a közelébe érkezett, gyanusnak találta az úttesten álló csoportot. Ezért nyomban visszafordult és a gelközlebbi csendőrsőre ment, ahol azonban csak egy csendőrkaplárt talált. Ezt kocsijába ültette és újra felénk indult. Közben a kaplár riasztó lövéseket adott le és miután, a banditák azt hitték, hogy nagyobb osztag csendőr érkezik, megfutamodtak.

Az elvetemült útszéli rablókat az egész megye csendőrsége üldözi.

Rendelet a tanév befejezéséről

Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi minisztérium a tanfelügyelőségekhez a következő körrendeletet küldte az elméleti középiskolák tanévének befejezésével kapcsolatban: A tanítás az említett tanintézetekben május 31-én fejeződik be, kivéve a nyolcadik osztályt, amely már

Megszavazták a módosított magyar zsidótörvényt

Teleki miniszterelnök és Csáky külügyminiszter visszaérkeztek Berlinből Budapestre

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház szerda délelőtt ülést tartott, amely iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az ülésen letárgyalák a felsőház és a képviselőház egyesített bizottságainak jelentése alapján a zsidó javaslat hátralevő módosításait. A módosított javaslat szakaszainak elfogadása gyorsan ment végbe, az első szakaszhoz szólt csak hozzá Ruppert Rezső és Malasics Géza, míg a többit

minden hozzászólás nélkül megszavazták meg.

Teleki Pál gróf miniszterelnök és Csáky István gróf külügyminiszter szerda délelőtt 11 órakor érkeztek vissza berlini útjukról Budapestre. Délután a képviselőház külügyi bizottsága már ülést tartott, amelyen a kormány részéről Teleki Pál gróf miniszterelnök, Csáky István gróf külügyminiszter és Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter jelentek meg. Az elnöki megnyitó után Csáky gróf tartotta meg exozéját a római és a berlini tanácskozásokról.

A szerdai római lapok érdeklődésének előterében az olasz—magyar gazdasági tárgyalások állnak. A lapok hosszú tudósításokban számolnak be Kunder Antal magyar kereskedelemügyi miniszter római tartózkodásáról és beszámolnak arról is, hogy Kunder Mussolini miniszterelnök is kihallgatáson fogadta. Közlik a lapok, hogy a tárgyalások során az olasz—magyar gazdasági forgalom növeléséről volt szó.

május 20-án befejezi a tanítást. Június elseje és nyolcadika között tartják meg a strájer-hetet. A nyolcadik osztály vizsgáit május 22-én és 23-án, míg a többi osztályok vizsgáit június 12-iké és 28-iká között tartják meg. A vizsgák anyagát később közlik.

A személyzeti adó kiszámítása

Az adómentes létminimumot a fizikai kézimunkások élvezték eddig, mint annak a költségnek ellenértéke fejében, amely szükséges volt számukra jövedelmük eléréséhez.

Az új törvény most ezt az adómentes létminimumot úgy rendszerezte, hogy a munkalap adicóális adójának kivételével az adicóális és elementáris adót leszállította a következő százalékokkal:

Havi 2000 lei jövedelemig az adóból 75%-ot vonnak le, 3000 leiig 65%-ot, 400 leiig 50%-ot, 6000 leiig 40%-ot, 8000 leiig 30%-ot, 10.000 leiig 20%-ot, 10.000 leien felül pedig 10%-ot.

Az adó és adicóális adó azonban nem lehet kisebb, mint havi 5 lei.

Ezt a kedvezményt a törvény csakis a fizetéssel alkalmazott kézimunkások számára engedélyezi. Ebbe a kategóriába csakis azok tartoznak, akiknél a kézimunka az általuk teljesített szolgálatuk lényeges elemét képezi, vagyis másszóval, akik főképpen kézimunkával teljesítenek szolgálatot és akiknek felvett javadalmazása nem ellenértéke valamely speciális technikai képzettségnek, amelyet iskolában, vagy hosszú gyakorlat árán nyert tapasztalatuk útján szereztek meg.

Közömbös tehát, hogy a munkások kvalifikált munkások-e, vagy sem, vagy mesterek, segédek, inasok-e, kézművesek, vagy egyszerű munkások-e, hogy időbérért, vagy akkordban dolgoznak-e, ha a fenti feltételeknek megfelelően, kézimunkásoknak tekintendők.

Nem tekinthetők azonban kézimunkásoknak azok, akik őrzési, felügyeleti, kézbesítési munkálatokat végeznek, kereskedelmi és ipari irodákban tisztviselők helyett vannak alkalmazva, akik személyes szolgálatot teljesítenek akár háztartásban, a sofőrök, kertészek, laboránsok, telefonisták, mesteremberek, mechanikusok, specialisták és technikusok, akár mezőgazdaság, ipar, kereskedelem keretében működnek.

Tekintettel arra, hogy a törvény speciális rendszert léptetett életbe azoknak a költségeknek levonására, amelyek a kézimunkásoknak jövedelmük eléréséhez szükségesek voltak, az e kategóriába tartozó munkások havi fizetéséből nem lehet levonni a javadalmazásnak azt a részét, amely meghaladja a havonkénti 20 napot, hetenként 5 napot, vagy ennek megfelelően a heti, napi, vagy óráteljesítményt.

A kézimunkások adóját tehát ezek szerint a következőképpen kell kiszámítani:

Meg kell állapítani a havi munkabért, összes járulékaikkal együtt. A nyers munkabérből (fizetésből) le kell vonni a biztosítási vagy nyugdíjjárulékot és ekkor megállapítható az a nettó megadóztatandó jövedelem, amely után az adót ki kell vetni. Kivétel csak a munkanap javára fizetendő adicóális adó, amelyet a bruttó jövedelem után kell kiszámítani.

Az ilyen módon előállt eredményből le kell vonni a már fentebb említett egyes kategóriák szerinti létminimumot.

1. példa: A munkás fizetése járulékokkal együtt 1000 lei. Ebből levonandó munkásbiztosítási illetékre 50 lei, marad 950 lei. Ezután ki kell számítani a régi kvóta szerinti adót, mint-hogy a jövedelem kisebb, mint 2000 lei, tehát 75%-ot kell levonni. Ezután a következő eredményt kapjuk:

	Fizetendő adó 75%-os levonással
4%-os állami adó	Lei 38 Lei 10
2%-os nemzetvédelmi adó	" 19 " 5
0,3%-os útdó	" 3 " 5
0,5%-os munkakam. adó	" 5 " 5
Supracota	" 6 " 2

Összesen Lei 71 Lei 27
Megjegyzendő, hogy a 4%-os adicóális pótdódot nem lehet 5 leinél többel leszállítani.

II. példa: A nyers fizetés jövedelem 4050 lei, ebből levonandó munkásbiztosítási díj címén 180 lei, a megadóztatandó jövedelem 3870 lei, tehát 4000 leinél kevesebb, az adóból a fenti táblázat szerint 50% vonható le.

Változatlanul súlyos Pázsitny Bonaventura dr. minorita rendfőnök állapota

A tragikus hirtelenséggel ágyának dőlt Pázsitny Bonaventura dr. minorita tartományi rendfőnök állapotában szerdán sem állott be javulás. Kezelő orvosai éjjel-nappal a nagybeteg főpap mellett vannak és mindent elkövetnek, hogy Pázsitny Bonaventura dr. fájalmán enyhíthessenek. A késő éjszakai órákban nyert értesüléseink szerint a tartományi rendfőnök még nem nyerte vissza eszméletét és állapota továbbra is változatlanul súlyos.

Agyonlőtte magát Budapesten egy volt kolozsvári szinigazgató

Budapestről jelentik: Szerdán délelőtt a Bécsi-uccai Teplánszky-penzióban revolverével agyonlőtte magát Kepp Richárd 45 éves volt kolozsvári szinigazgató. A revolverdörrenésre elősiető személyzet a fürdőszobában, a divánon találta meg, átlőtt fejjel Kepp Richárdot. A rendőrség megállapította, hogy az öngyilkos Kepp két héttel ezelőtt Kolozsvárról jött Budapestre. Társaságában volt Faluvégi Gizella kolozsvári színésznő. Kepp Richárd azt mondta a penzió tulajdonosának, hogy csak néhány hetet töltene el Budapesten, azután Németországba utazna, mert Faluvégi Gizellát a szerződése oda szólítja. Tegnap Kepp el akart utazni, de nem tudta rendezni a számláját. Kedden este sokáig beszélgetett a színésznővel és hogy ezután mi történjék, azt nem lehet tudni. Búcsúlevelet nem hagyott hátra. Valószínű, hogy anyagi okok miatt követte el tettét.

„Lord“ Hampton különös kalandjai Budapesten

A nagy valutacsalás hőse két kézzel szórta a pénzt és egyszerre tíz nő vette körül. Örösi összegeket költött és minduntalan más menyasszonya volt

A magyar fővárosnak a politikai szenzációkon kívül van egy külön szenzációja, amiről legálább annyit beszélnek, mint a szlovák problémáról. A szenzáció hőse egy magát lord Hamptonnak nevező angol széltáncos, aki pazar költségekkel látta hozta Budapestet és akit végül a rendőrség valutacsalás miatt letartóztatott. Az állítólagos lord ismert alakja volt az éjszakai életnek, ahol „császár“-nak nevezték, ami a pesti éjszakai életet jelent. Menyasszonya is volt lord Hamptonnak, egy Lujza nevű lokálnő, aki az Arizona-mulatóban táncolt, aki szintén belekerült a nagy szenzáció központjába. Az esettel kapcsolatban Egyed Zoltán, a kitérő hírlapíró külön nyomozást folytatott és elsősorban a menyasszonnyal beszélt. Erről számol be az itt következő érdekes cikkben az ő egyéni stílusában.

VALL A MENYASSZONY!

— Lujzát az Arizona-mulatóban találtam meg. Közlétkenynek mutatkozott és mindjárt beszélni kezdett.

— Bemutattak a lordnak, aki rögtön udvarolni kezdett nekem. Mintegy két hétig udvarolt, szép és drága ajándékokat vásárolt ezalatt nekem, majd két hét múlva nagy társaságot hívott össze a lakására és ott a meghívott vendégek előtt mint a menyasszonyát mutatott be. Ez nem olyan menyasszony volt, mint a többi lány...

Százezer pengő értékű ékszer

— Menyasszonyságom alatt mintegy százezer pengő értékű ékszert kaptam tőle, amit azonban, mikor szakítottam vele, visszaadtam.

— Mondja kérem: mit gondol, mi lehetett a titka ennek az embernek?

— Én még most sem hiszek a bűnösségében. Mert nem lehet, hogy egy ilyen jószívű, jólelkű, derék ember bűnözővé legyen. Meg tetszik látni, a végén ki fog derülni az ártatlansága.

(Zárójelben megjegyzem, hogy az egész kacsalában forgó kis mulatóparadicsomban mindenkinek ez a véleménye).

— Mondja kérem: maga nem érdeklődött az iránt, hogy honnan van az angolnak ennyi pénze?

— Dehogyan nem. Azt felelt rá, hogy ő milliomos. Sokszoros milliomos, akinek nagy érdekeltiségei vannak itt Magyarországon. Amit ő itt keres nálunk, azt amugysem tudja kivinni, tehát elszórakozza.

— És maga elhitte neki?

— El. Én csak jót tudok róla mondani. Én vonzódtam hozzá és vonzalmamat azzal is kimutattam, hogy mikor beteg volt, bevittem neki a szanatóriumba pizsamát és csináltattam neki egy pár orosz inget, mert nem volt neki csak egy pizsamája. Magától nem sokat törődött, csak a hölgy legyen elegáns, aki a társaságában van.

— Mit csinálna, ha most véletlenül betoppanna az ajtón?

— Azt hiszem, — talán el is ájulnék. Mindenestre örülnék neki, hogy kint van, szabadon van és gratulálnék neki ahhoz, hogy sikerült tisztáznia magát.

— És meg tudna bocsátani neki?

— Kérem, egy 48 éves ember, aki nem tud anélkül meglenni, hogy egyszerre tíz nő sürgölődjön-forgolódjon körülötte, azt már nem lehet megváltoztatni. Én pedig nem ilyen házasságra vágytam volna. Én nyugodt életet akartam s ő is azt ígérte, hogy szép, finom, urj életet fogunk élni, — „privát” életet, — Londonban s már előre is tiltakozott az ellen, hogy valaha is táncosnői pályámat folytassam.

A „LORD“ FANTASZTIKUS EGYENRUHÁBAN A RUSZINSZKÓI BEVONULÁSON

Az alattam levő kispályában sápadt fiatal ember ül. Hivatásos táncos. Az éjszaka egyenruhájában, frakkban. A fiatalemberről tudom, hogy nappal egyetemre jár, sápadt, érdekes, intelligens fiú, meginterjúvolom őt is.

— Kérem szerkesztő ur, nem mondhatok egyebet, minthogy szerintem ki van zárva, hogy ez az ember bűnös legyen. Kérem, tisztára Woodhouse-regényalak...

— Hogyan? Hát más lányokat is eljegyzett az ál-lord?

— Hojé. Sajnos ez volt a mániája. — Ezért is szakítottam később vele. Megtudtam, hogy különböző pesti helyeken, így például a híres váci-uccai kalapszalóban egy másik lányt mutatott be a menyasszonyaként. De egyéb kifogásom is volt ellene. Eljárt más lokálkba és mindenütt ivott, nagy cechet csinált, ez nekem nem tetszett. Pláne nem tetszett, hogy mindenütt rengeteg nőt gyűjtött maga köré. Azt gondoltam magamban, hogy az ilyen ember nem való komoly családi életre s mikor ebben a meggyőződésemben teljesen megérősdöttem, szakítottam vele. Pedig Londonban is voltunk, hogy megismertessen a családjával.

— Nő, és ez nem történt meg?

— Sajnos, nem. Itt valami „zűr” volt. Én a a legidősebb nővéremmel mentem ki Londonba, természetesen az ő társaságában, ahol a Viktória Hotelben szálltunk meg. A férfi szülei London környékén laktak, egy vidéki urházban. Ő mindennap kiment hozzájuk, hogy előkészítse őket a vizitemre, de sajnos, mindig közbejött valami akadály, ami miatt nem tudott a szüleinek bemutatni. Amint mondotta, „nem sikerül neki a szüleit rábeszélni arra, hogy egy táncosnővel való házassághoz beleegyezésüket adják.” Ugy, hogy ő maga indítványozta egy hét múlva, jöjjünk viseza Budapestre.

A ruszinszkói bevonulás napjaiban egy este fantasztiikus magatartása egyenruhában jelent meg a lokálban. Mi mindnyájan meg voltunk hőkkenve és megintepelláztunk, hogy mit jelentsen ez a különös dressz. Erre ő azt a felvilágosítást adta, hogy ebben a ruhában ő a ruszinszkói bevonuláson vett részt és nagy elragadtatással beszélt élményeiről. Mi természetesen rögtön megkértük őt, hogy menjen haza és öltözzön át, mert nem akartuk, hogy neveléses legyen, vagy hogy felesleges megjegyzésekre adjon alkalmat különös öltözéke miatt, mire ő haza is ment, hogy csakhamar bricseszen és savanyútyús csizmában térjen vissza. Ebben az öltözékben táncolt aztán hajnalig. Kérem, az lehet, nagy fantaszta volt, bár kérem az is lehet, hogy tényleg visszaélt bizonyos emberek jóhiszeműségével, de akkor kérem, akkor kinek ártott ő ezzel?

Az utolsó ceccel adós marad...

S végül álljon itt szeliden és szerényen az a rezignált megállapítás, hogy a magyar valuta rendőrség véleménye nem fedi a pesti éjszaka elragadtatott véleményét minden idők legnagyobb pesti császáráról. Ámbár a pozitív vádat megfogalmazva sem nem hallotta, sem nem olvasta még sehol senki sem, sem újságokban, sem rendőri jelentésben. Általában azt gyanítják, hogy az angol gentleman Londonban ígért fontot pesti pengőért. De a fülebotját sem mozgatta, hogy a fontok Londonban tényleg rendelkezésre álljanak, működése kizárólag arra szorított, — hogy a pengőket Pesten átvegye.

Érdekes, hogy az utolsó ceccel a szomszéd mulató főpincérének adós maradt. Hatszáz pengőjét sirtatja ez az ember.

— Utolsó este — nagyon szerény este volt, a többiekhez képest — ennyit mulatott el s nem fizette ki a ceccel. Még örültem is neki, mert ilyenkor, ha adós maradt, külön késedelmi kamat járt. Aztán beteg lett, szanatóriumba került, de hát kérem, eszem ágába nem jutott, hogy egy ilyen „főcsászár“-t molesztáljak... Jó pénz goldoltam.

Ezeket mondja az éjszaka egyetlen felsült házszelvényezője.

— Hogyan fogom én ezt Anglián behozni?...

Életével fizetett egy öreg ember, mert ifju hévvel akart szeretni

Lazar Katalin huszonegy éves klopodiai asszony férje napszámra alkalmazta Konesni Iosif hatvanhat éves embert. A gazdálkodó és felesége a napszámossal együtt délután kimentek a buza-földre, hogy ott gyomlájanak. Munkaközben a gazda elment a lovaéhoz, hogy megítassa azokat és ezen idő alatt a felesége egyedül maradt a napszámossal. Mire a gazdálkodó visszatért, Konesni a földön fektetve holtan. Fején több seb volt. Az asszony elmondotta, hogy amikor férje

elment, a napszám rátamadt és erőszakoskodni kezdett vele. Az asszony a kezében levő és hosszú botra erősített gyomláókéssel védekezett és azzal többször Konesni fejére sújtott. Ezek az ütések okozták a napszámossal halálát. Az asszonyt a csendőrség őrizetbe vette. Az esetről Ertesítették a temesvári ügyészséget, ahonnan Buzoianu Alexandru vezetőügyész és Blaniaru vizsgálóbíró Klopodia községbe utaztak, hogy a helyszínen folytassák a vizsgálatot,

Dr. Villányi Irén
vegytisztító és festőde belvárosi fiókja szemben a régi helyiséggel, a Vasile Ale xandri-ucca 8. szám alá

helyezte át

Telefon: 35—11.

REJTÉLYES KITÜNTETÉSI AKTUS A HUNGARIÁBAN

— Bocsásson meg, Ön mégis csak éjszakai ember, egyet-mást tapasztalhatott már, nem gondolkoztott sohasem azon, hogy mivel tudta ez az ember vele összekötésébe kerülő áldozatok bizalmát megnyerni?

— Kérem, ezen csöppet sem csodálkozom. Magam is jelen voltam egy „partyn”, amelyet a Hungáriában adott és amelyen olyan előkelő emberek vettek részt, hogy a szemem-szám elállt a csodálkózástól. Résztvett többek között ezen az estélyen egy magyar egyetelnő és főtitkára, akik az egész társaság előtt egy magukkal hozott kitüntetést abszoltáltak a nyakukba, széles, vörös szalagon. Aznap estével a kitüntetéssel jött be a lokálba is és mire denkinék eldiccekedett, hogy az a magasrangú úr aki a kitüntetést átadta neki, jobbról-balról megcsókolta az arcát. S hogy őt ez a csók most márokrre eljegyezte az úri magyar vendégarbársággal. Egyébként kérem, a legnagyobb fantaszt volt... Például egyik este kivett a mellényzsebéből egy rózsaszínű kaucukdarabot és a következő szavak kíséretében nyujtotta át nekem: „Itt van magának egy millió font!”

— Hogyan értsem ezt? — kérdeztem meg lepetve.

— Ugy, — felelte — hogy ez a legújabb találmányu színes filmszalag. Ez a találmány egymillió fontot ér... Azután, hogy egyebet nem mondjak egy délelőtti bement egyik finom váciuccai szabócéghoz és új frakkot rendeltem magának. De kikötöttem, hogy a frakknak este 10 órára készen kell lennie. A frakk meg volt, nagyon tetszett neki s a cég tulajdonosának átnyujtott hálaja jeléül az 500 pengőn kívül, amibe a frakk került, egy arany cigarettatárcát is. Hát kérem egy ilyen embertől nem lehetnek az éjszakai emberek elragadtatva? Mindnyájan imádtuk.

Mikor távoztunk, találkoztunk az előcsarnokban egy híres pesti éjszakai emberrel. Megkérdeztük hogy neki mi a véleménye az egész esetről?

— Kérem, nekem rögtön gyanus volt.

— Miért?

— Azért kérem, mert parvenü ember volt. Mert kérem, folyton mindig mindent mutogatott mindenkinek. Akányhányszor voltak vendégei rög-tör kiműtötte a szekrényeket és mutogatta a köteges szaszokat, meg az aranyrudakat. Hát aki rendes ember, az nem mutogat. Aki mutogat, az parvenü és aki parvenü az nem rendes. Ez az én véleményem.

Pazar látnivalók, technikai csodák és művészi szépségek egész tömegével fogadja a newyorki világkiállítás a látogatókat

A newyorki világkiállítás, a huszadik század csodája, amelynek tulajdonképpeni neve a „Holnap világa”, már megnyitott. Az Egyesült Államok a látnivalók oltalmával fogadja a kiállításra érkezőket, ami messze tulszárnnyal minden eddigi világkiállítást, még az olyan nagy sikerű múlt évi párisi kiállítást is. Vaskos kötékek telnének meg mindannak a leírásával, amit itt láthatunk és még akkor sem kaphatna az olvasó hű képet. Ennek a kis vázlatnak csupán az a célja, hogy miért mennek százezrekre amerikaiak és idegenek mostanában Newyorkba.

KÉT POLITIKAI PAVILON.

Csattogva robot a magasvasut végig a newyorki külváros háza között és a ködös távolban, elmosódó házak, végelethetetlen szabad terek, kanyargó, tükrös folyók és gigászi autók tarka szőnyegéből lassan kibukkan a váravart Világ vásár sokszínű, szétszórt rengetege.

Két év előtt mocsaras pusztaság volt. 170 millió dollárba került a feltöltése, 40 millióba a kiállítás felépítése, nem számítva azokat a szubvenciókat, amelyeket a résztvevő államok költöttek pavilonjaikra. És azokat a milliókat, amelyekbe a világraszóló amerikai ipar látványos bemutatói kerülnek.

70 millió látogatóra számítanak. Newyork város kereskedői, szállodásai és iparosai

egymilliárd dollár forgalomra számítanak

a soha nem látott méretű népvándorlás során. „The World of Tomorrow”, a Holnap Világa a kiállítás témája. Ezért nem a lassan kibontakozó többé-kevésbé sikerült épületkolosszusok a fontosak, hanem inkább a technikai pavilonokban támadó élmények végtelen gazdagsága.

A „hivatalos” épületek, a Kiállítás város nemzeti pavilonjai, egységes, összefogó épület-csoportot alkotnak. Ennek „cour d'honneur”-jét koronázza meg az Egyesült Államok nemzeti pavilonja. A párisi világkiállítás után ez a rész nem jelent különös új élményt. A párisi tömörebb és hatásosabb volt, mint ez az amerikai kiállítás. Legalább is így az első látásra.

Kanyarog, suhan nagy kék autóbusszunk, a mely e pillanatban a sokféle magánautó mellett a kiállítási körséte demokratikus közlekedési eszköz.

A nemzetek pavilonjai között van néhány „politikai” érdekesség.

A cseh pavillon például. Ezt az amerikai csehek pénzén fejezték be és propaganda épületnek készült bár, a prágai kormány úgy intézkedett, hogy az építkezést abba kell hagyni.

Az orosz épület hatalmas bástyájáról intget a Szovjet acéllemezből készült munkásszobra. Ez is szebb volt Párisban. A párisiban lendület volt. Az itteni merev és élettelen...

A ROMÁN PAVILLON: MÁRVÁNYPALOTA.

A kiállítás egyik látványossága a román pavillon. Miként a párisi kiállítás, úgy a newyorkiban is, Románia kitett magát. Gusti professzor nemcsak tehetséges és finom ízlésű ember, hanem helyes gyakorlati érzékkel is bír és a látnivalók egész tömegét helyezte a pavillonba, hogy a látogatóknak szemléltetést nyújtson Románia természeti kincseiből és gazdagságából.

A román pavillon tulajdonképpen márvány-palotát borított kis palota.

Sok millió leibe került, de megéri a költséget, mert hatásos propagandaeszköznek bizonyult. A magyar pavillon nem nagyméretű palota, hanem jellegzetes magyar falusi ház. Természetesen színes, ötletes, izléses. Főként iparművészeti és népművészeti holmikát állítottak ki. Sok helyet kaptak a pompás matyó himzések és szöttek. Van benne magyar vendéglő is, amelyben magyar ételket szolgálnak fel és bemutat-

nak magyar táncokat és zenét. A helyiség 150 ezer pengőbe került.

A NÉP MULATNI AKAR.

Nehéz ilyen első beszámoló keretében elmondani, mi minden van a kiállítás „másik” részében. Itt a gép, a technika, az emberi haladás apoteozisát zengek motorok, áramfejlesztő készülékek, rádiók, diorámák, rohogó kis miniatűr vasutak, működő miniatűr gyártelepek.

Newyork városának lekicsinyített felhőkarcolói,

a Holdrakéta attrakciója, a repülőgépek mutatványai és tejjazdaságok mintafarmjai, nagy vilamosságai társaságok kiállításai, a közlekedés, a hírszolgálat fejlődését illusztrálja sokféle ötletes kiállítás — hát ez!

Három román író három könyve

Ismereti: KUBÁN ENDRE

I. G. Tutoveanu: Sonete

G. Tutoveanu nem új embere a mai román költészetnek. Modern lírikus, akinek van mondánivalója, mert sok a lelkében a megérzés, a szín, a meglátás. A versforma sokféle alakján keresztül szólal meg, azonban legszívesebben a szonettet műveli. Talán érzi, hogy ebben szinte utólréhetetlen, művészi és méltó követője a régi nagy mestereknek. Leegujabb könyve ötvennégy szonettet tartalmaz. Unnepélyesen, előkelő alakban, vastag, finom papíron, tetszetős betűkkel nyomva és mégis előkelő egyszerűségben jelent meg a kötet. Ez a szép külső teljesen méltó a belső tartalomhoz. A szonettek tárgya változatos, de mégis mindig közel áll emberi életünkhöz, lényünkhöz és létünkhöz. Hangjuk tiszta, magas és nem egyszer megközelíti az óda fenséges zengését. Tutoveanu nyelvezete választékos, gyönyörű, a román nyelvünk legszebb virágaiból válogatja ki szavait, amelyeket használ és amelyek úgy zenélnék, mint a legnemesebb hegedűjáték. Strófiái csiszoltak, ragyogóak, akár a gyémánt. Mutatóban — ime — lefordítottam Paine — Kenyér — című szonettjét:

*És hánnyan, akik esznek kenyéret,
látták az ökröt az etetőbe fogva,
mikor jár lassan oda-vissza sorba
és vág mezőbe barázda-sebet?*

*Eljő a nyár s a rekkendő meleg,
érett kalásznak örövend gazdamber,
reng, hullámszik a széles bázaltenger,
amint vele pajkos szél éneleg.*

*Cséplőgég zúg. Pelypapor egyaránt
belep legényt és dolgozó leányt,
poros ennek haja és annak bajsa.*

*Gondoltok-e minderre emberek,
mikor kenyér után a léptetek
kergeti, úzi a kegyetlen hajsa?*

Elnézést kérek a szerzőtől, ha versének teljes szépségét és kifejezéseinek dübörgését gyenge voltam híven csillogtatni. Elsősorban azonban a tartalomnak igyekeztem visszhangot adni.

2. Grigore Bugarin: Ameaz linistit

Grigore Bugarin bánági költő. Lugoson él. Fiait még, de ez már a hatodik kötete. Pedig az első csak 1935-ben került ki a sajtó alól. Ez a íram jellemzi Bugarin természetességét. A bőséges termés azonban korántsem megy az érték rovására. Ellenkezőleg. Minél több költeményt dalol, annál inkább gyarapszik azok szépsége, virágos volta. Csendes dél mostani kötetének a címe. És valóban a csend, a nyugalom, a család; meghittség, a falú szépsége, a mezei munka boldogsága, a vigaszt adó hit, az ábrándozás ringanak a halk hangú ri-

Az óriási gömb, az egész kiállítás szimbóluma. Belsejében a jövő városának panorámáját csodálhatja a látogató.

Várnunk kell még, amíg megtudjuk, mi lesz a kimenetele a kiállítás mutatványos látványosságaiért folytatott béka-egér harcoknak. Micsoda görök, micsoda táncosnők, micsoda uszáló tündérek „élénkitik” a világkiállítás komoly és jövőbepillantó demonstrációjának jelenbeli szórakozási lehetőségeit.

A kiállítás két éven keresztül büszkén hirdette, hogy az emberi haladás, harcos fejlődés zászlóvivő manifesztációja lesz és nem törődik az „efajta” frivol látványosságokkal. De a sanfranciskói kiállítás tanulságából kiderült, hogy szép a művészet, szép a tudomány, de a nép mulatni akar és mulatságról gondoskodni kell, ha deficit helyett sikert akar egy kiállítás.

Grover Whalem, a kiállítás elnöke, valamikor Newyork város rendőrfőnöke volt. Grover Whalem „fogadó művészetével” szerzett magának hírnevet Amerikában.

Senki olyan látványos fogadtatásokat nem tudott rendezni Newyorkot látogató előkelő idegenek, királyok, óceánrepülő számárá, mint ez a különös tehetséggel látványosságrendező.

Grover Whalem most nem egyetlen világhírre fogadására készült, hanem az

öt világrész fogadtatására.

Tehát igazán kitett magáért.

mek virágszálan egyik versében csodásan példázta meg, hogy jókedvünk, kacagó kedélyünk elvesztésén nem szabad búsongani, mert az előbb-utóbb a körforgás törvényszerűsége folytán visszatér. Ennek a bájos költeménynek magyarul való visszaadását imígyen próbálom meg:

*Elvesztett kedvünk újból megkerül.
Régi regénk van emlékezetű,
viz körforgásról szól a mese,
nem feledem, ne feledd el te se.*

*A víz körforgásáról dedányám
fáradt hangon mesélte hajdanán:
a víz, melyet méhéből kiűd az ér,
hód, eső lesz s forrásba visszater.*

Grigore Bugarin minden verse a maga egyszerűségével mélyen belehatol szívünkbe és ott jól-éső érzést kelt. Ez a fiatal költő nagyrahitott énekes nemzetének.

3. Ilie Ivanus: Ulita pustini

Magyarul így hangzanék a cím: A pusztaság uccája. Panait Istrate modorában írott könyv, anélkül azonban, hogy a Kyra Kyralina szerzőjének hatása érezhető volna rajta. Bánági Panait Istrate a szerző, akinek még nem akadt felfedező Romain Rollandja. Panait Istrate vándorsaruj van a lábán, de nem annak utját járja, hanem saját-maga tapos ösvényi magának. Ilie Ivanusról tudni kell, hogy kárpitosmesterséget tanult, de iparát csak olyan mértékben gyakorolja, amilyen mértékben szüksége van rá, hogy írásoka és bolyongása idején kenyerre legyen. Mihelyt némi pénzt szerez keze munkájával, vagy-visszavonul írni, vagy elindul kóborolni szerteszét az országban. Amit lát, amit tapasztal, ami vele megyik, amit országokon csavargóktól hall, azt elbeszélésekben papírra rögzíti.

Igy született meg a könyv, amely kilenc novellát tartalmaz kilencvenhárom oldalon. Részben saját, részben pedig más házatlan — nem hazátlan — szegény emberek élményeit és viselt dolgait beszéli el egyszerű, de természetesen, megkapó és megrázó modorban. Az olvasót szinte belesodorja az eseményekbe és történeteinek oldalt álló szereplőjévé teszi, aki léleketét visszafogja lesi: hogyan fordul a bonyodalom és hogyan kázmálódik ki belőle a hős. Az olvasó valósággal végigéli a kilenc novellát és lüktető izgatottságot érez ezalatt.

Érdekes, hogyan hozta napvilágra könyvét Ilie Ivanus. Papirt úgy szerzett hozzá, hogy a kereskedőnek kárpitosmunkát végzett. A nyomdász ugyancsak kárpitosmunkát kapott és ennek ellenében kiszedte az elbeszéléseket és kinyomatatta azokat. A könyvet maga a szerző árusítja harminc leírt és annyi pénzt akar összehozni, hogy nyugodtan befejezhesse regényét, amelynek Noaptea n care m'am sinucis. — Az éjszaka, amelyben öngyilkos lettem — a címe. Érdeklődéssel várjuk a regényt.

RIVOLI a nagyfilmek mozgója

Izgalmas film, mely a bolsevizmus alatt Szibériában sýnylódó hadifogoly katonák hősi életéről szól. — Részletek a lengyel szabadságharcból. A Paramount-journál premierje

Szibéria hősei

HIREK

ELŐFIZETESI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei. Kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Május

Irta: CSÁKY MARGIT.

A dalnak kobzán ősi, ősi dal
Szerelme gyújtó szent bíbor-hajnal!

Szívemnek, mit összetört a bú,
— Mitől az Életút sivar szomorú —
Te vagy balzsama szent, szent csodás Május!

Télvar után a tavasz zöldje
Életavarnak hívó nagy reménye,
Aeolhárfa csodás szép zenéje,
Mít égi ujjak halkán pengetnek.

Szimfónia az éltető, a legszebb
Isten, mit komponált derűs kedvében,
Mit angyalsereg zeng égi kórusán,
Ha reng sejtelmes, méla holdsugar.

Elszáradó, aszó Életkedv-fának
Dús nedű, mit ősföldanya ad.
Örök ismétlése, nagy megújódása
Lebukó életnek, fáradt életkedvnek:
Szent feltámadása örök hónapoknak!
Nékem a Május: szerelmem, dalom,
hitem, vérző szívem és szent hallgatásom . . .

(—) A helytartóság hatáskörének bővítése. Királyi határozat alapján a munkügyi minisztérium egyes működési ágait decentralizálja és azokat a királyi helytartóságokra bízta. Így a helytartóságok területén az úépítési munkálatakat a helytartóságok önállóan intézik. Egyes községeknek és járásoknak villamosítása ugyan csak a helytartóságok tervei alapján történik. A helytartóságok munkakörének kiterjesztéséről szóló rendeletet Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap kapta meg.

(—) NEM VÁLTOZNAK A MAXIMÁLIS ÁRAK. A város vezetősége az árvizsgáló bizottság javaslatára úgy döntött, hogy az áprilisan megállapított maximális árak májusban is változatlanul érvényben maradnak.

— Vakmerő pénztárrablás Budapesten. Budapestről jelentik: Tegnap este a pesterzsébeti állomáson vakmerő rablótámadás történt. Egy 30 év körüli férfi, akinek arca kendővel volt letakarva, belépett a pénztárhelyiségbe, kést dobott az asztalra és követelte az ott tartózkodó pénztárnoktól, hogy vágja el a telefondrótkat és adja át a pénztár tartalmát. A pénztáros, tekintettel arra, hogy a rabló kezében revolver volt, eleget tett a követelésnek és átnyújtotta a pénztár tartalmát, 160 pengőt. Távozása közben figyelmes lett a történetre Nagy Imre szolgálatos rendőr, aki a pénztárhelyiség felé közeledett. A rabló azonban kétszer rálőtt. Mindkét golyó talált, de a sebesülten földön fekvő rendőrnek még volt annyi ereje, hogy előrántsa revolverét és többször a menekülő bandita után löjött. A rendőr golyói célt tévesztettek és a rablónak sikerült elmenekülnie.

— Holdfogyatkozás. Bucurestiből jelentik: Szerdán teljes holdfogyatkozás volt. Romániában azonban csak a holdfogyatkozás utolsó szakasza volt észlelhető. A teljes holdfogyatkozást Kelet-Ázsiában és a Csendes óceánon lehetett látni.

1400 május 4-én alapították a csíksomlyói ferencendi zárdát. Eredeti célja az volt, hogy védőbástyául szolgáljon a katolicizmusnak a Moldvából esetleg terjeszkedni akaró huszita eretnek mozgalom ellen. Régebben a csíksomlyói zárda különböző iskolákat — gimnáziumot és tanítóképzőt is — fenntartott, de ezeket az idők folyamán máshová helyezték. Ma kizárólag ferencendi szerzeteseket nevelnek ott. Csíksomlyó híres búcsújárárhely, ahová évente többször is a katolikus hívők az egész Székelyföldről elzarándokolnak. 1776. május 4-én született Erhart Johann Friedrich német bölcsész és pedagógus. A nevelés és tanítás terén számos újdósítást hozott meg. Nagy hatással volt a német iskolák fejlődésére.

— Tömeges autószerencsétlenségek. Bucurestiből jelentik: Costica Babitoiu 55 esztendősr. sarati lakos hordókkal megrakott teherautón igyekezett Bucuresti felé. Az 51. kilométerkönel a teherautó felborult és Babitoiu szörnyethalt, míg kísérője súlyosan megsebesült. Ugyanezen az utvonalon a 4. kilométerkönel ismeretlen rendszámú autó halálragázta Mircea Marin 13 éves fiút. Baicoi közelében a 16. kilométerkönel a Ploesti 406. jelzésű autó belerohant a CFR. autobusba. A járművek sofőrjei megsebesültek. Dumitru Marinescu motorkerékpáron igyekezett hazafelé, de helytelen kormányzás következtében a jármű felborult és utasa koponyaalapi törés következtében kiszvedett.

(—) TETTENÉRT ZSEBTOLVAJ. A józsefvárosi állomáson az egyik pénztárnál tettenérték Rusindler Sándort, amikor Baláz Fülöp csákováki lakos zsebből ki akarta lopni a pénztárcát. A zsebtolvajt a rendőrség őrizetbe vette.

— AGYVÉRZÉSRE HAJLAMOS IDŐSEBB EMBEREKNÉL, akinek igen fontos, hogy erőlködés nélkül mindennap könnyű béliürülésük legyen, a természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorral egy kis pohárral bevéve — sok esetben a lehető legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

— Szerelmi dráma Kolozsvárott. Sili Mihail 30 éves bucuresti gépészmérnök néhány nappal ezelőtt Kolozsvárra érkezett és az egyik állomásához közeli szállodában bérelt szobát. Az elmúlt délután bezárkózott szobájába és egy zsebtömbjével felvágta balkeze az ütőeret. A szálloda szomszédos önkivületi állapotban talált rá a szerencsétlen fiatalemberre, akinek hörgését meghallotta az egyik szolga és feltörte a szoba ajtaját. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy a mérnök Kolozsváron tanuló ideáljának, egyetemi hallgatónak meglátogatására érkezett oda, de a leány azt üzenté neki, hagyjon fel minden közeledési kísérlettel, mert mást szeret. Az életunt fiatalember állapota rendkívül súlyos.

— A hentesüzletbe szaladt Nagyváradon egy teherautó. Szokatlan gépkocsiszerencsétlenség történt tegnap Nagyváradon. A 192-es rendszámú kolozsvári tehergépkocsi, amely kavicsot szállított, teljes menets sebességgel beleszaladt egy hentesüzletbe, amelyben több vevő tartózkodott. A gépkocsi kidöntötte a falakat és az üzletben tartózkodó Ötvös Jánosné és Kiss Béláné lábtörést, illetve fejsérülést szenvedtek. A szemtanúk állítása szerint a tehergépkocsi egy szembejövő járműnek akar kitérni és ekközben szaladt neki az épületnek. A rendőrség bevezette a vizsgálatot annak megállapítására, hogy kinek a hibájából történt a súlyosan sebesült áldozatokat követelő szerencsétlenség.

A csütörtöki májusi ájtatosságok a temesvári templomokban

A püspöki székesegyházban csütörtökön este hétkor német nyelvű ájtatosság és Schmiéd János hittanár németül prédikál. A belvárosi plébániatemplomban este nyolc órakor magyar nyelvű ájtatosság, szentbeszéd nincs. A gyárvárosi plébániatemplomban este hét órakor magyar nyelvű ájtatosság és magyar szentbeszéd, mondja Haubenreich József kaplán. Az erzsébetvárosi plébániatemplomban este fényolc órakor magyar nyelvű ájtatosság és magyar szentbeszéd, mondja Páter Otokár. A józsefvárosi plébániatemplomban magyar ájtatosság és magyar szentbeszéd este negyed nyolc órakor, tartja Fodor József központi pap. A mehalai plébániatemplomban este hét órakor német nyelvű ájtatosság, szentbeszéd nincs.

Stolurile Liceelor C. D. Loga și Carmen Sylva

vasárnap,

e hó 7-én, d. u. 1/5 órakor
bemutatja a városi színházban a

Craiu-Nou

című 2 felv. operettet, mielőtt vidéki turnéra indul

(—) FLORIÁN. A római katolikus anyaszentegyház ma ünnepli Szent Flórián vértanu emléknapját. Szent Flórián a tüzőtlök és a tüzzel dolgozó munkások — kovácsok, vasöntők, acélosok és vasasok — védszentje.

(—) A MUNKÁSELHELYEZŐ HIVATAL MULT ÉVI MŰKÖDÉSE. A temesvári állami munkáselhelyező hivatalnál a mult esztendő folyamán összesen 2166 munkaadó jelentkezett, aki alkalmazottat kért. Ebben a számban benne vannak azonban azok a háztartások is, amelyek szakácsnő, szobalányt, vagy mindenest keresek. Elhelyezésre jelentkezett 1938-ban 1682 munkás és háztartási alkalmazott, akik közül 1319 személyt sikerült elhelyezni. A többi jelentkező elhelyezése azért nem volt lehetséges, mert azok szakmájában nem volt elég kereslet. A hivatal ezenkívül még 68 hadirok-kantnak is szerzett állást.

(—) ELHUNYT MATRÓNA. Egy erényekben gazdag, nemeslelkű matróna, özvegy Weinberger Sándorné, hunyt el tegnap rövid szenvedés után 74 éves korában. Az elhunyt úriasszony férjével, néhai Weinberger Sándorral, 1926-ban kötözött Hevesről Temesvárra, ahol szeretetteljes, kedves modora és jószive révén csakhamar a barátok és tisztelők széles rétegének becsülését nyerte meg a maga számára. Elhunytát egyetlen leánya Blanka és veje, Engel-Endre Károly, a Kereskedők Egyesületének főtitkára, valamint testvére özv. Keszler Gézáé (Budapest) gyászolják. Temetése f. hó 4-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz az izraelita temető halottsházából.

(—) BÉLTEKY LASZLÓ KITÖLTÖTTE BÜNTETÉSÉT. A mult év őszén a kolozsvári katonai bíróság hat havi fogházra ítélte Béltéky Lászlót, a nagyváradi Magyar Lapok szerkesztőjét, mert egy politikai természetű értesülést közölt a lapban. Béltéky most kitöltötte büntetését és újra elfoglalta helyét a szerkesztőségben. Fogsága alatt írással foglalkozott és befejezte egy drámáját, mely az erdélyi társadalmi életből meríti tárgyát.

(—) FELGYUJTOTTA MAGÁT EGY IDEG-BETEG ASSZONY. Borzalmas módon vetett véget életének Paul Erzsébet ötven éves gyertyámosi asszony, aki leöntötte petróleummal a ruháit és azután meggyújtotta azokat. A szomszédok figyelmesek lettek a sikoltására és értesítették a fiát, de mire az az üzletből hazasietett, Paul Erzsébet már halott volt. Az asszony idegbeteg volt és tettét betegsége miatt érzett elkeseredésében követte el.

(—) REFORMÁTUS ISTENTISZTELET ZSOMBOLYÁN. Május hó 7-én délelőtt 10 órakor református istentiszteletet tart Zsombolyán Kuhn Zoltán a felsőtorontáli református missziós kör lelkésze.

GYÓGYSZERTARAK ÉJLEI SZOLGALATA:

Csütörtökön, május 4-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Sft. Ioan uccában levő Ir-galmások gyógyszerháza.

A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Maszalts gyógyszerháza és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszerháza.

A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerháza.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Csillag gyógyszerháza.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerháza és Új-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tart.

Mozi

MŰSOR:

CSÜTÖRTÖK, MÁJUS 4.

APOLLÓ: Tengeri őrjárat (angol film)
CAPITOL: Kelet leánya (angol film)
RIVOLI: Szibéria hősei (orosz film)
SCALA: Az arizonai tigris (angol film)

A házasság problémája

Meghazásodjon-e a sovány keresztű, bizonytalan jövedelmű kismember és munkás, vagy maradjon legénysorban, ezt a kényes és nehéz problémát veti fel egy angol női egyesülés, a Férjes Nők Szövetsége. Azt elismerik ők is, hogy sok okuk van panasza azoknak, akik vállalják a nélkülözést egy bizonytalan jövőjű férfi oldala mellett, de azért mégis a házasság mellett vannak. A nő hivatása az, hogy feleség legyen és anya. A problémához a férfiak is hozzájárulnak: a szövetség most kongresszust hívott össze, hogy minden oldalról megvitassák a kérdést. Dr. Edith Summerskill, az alsóház tagja, a nők jogainak erélyes szószólója, áll a mozgalom élén és a törvényhozást is meg akarja mozgítani a munkásfeleségek jobb sorsa érdekében. A férfiak az ellenzéki álláspontot képviselik a kérdésben, különösen a plymouthi Agglegény Klub, amely legjobb vitázóit küldte el a londoni kongresszusra. Ők ellenzik, hogy bizonytalan megalapozottságú férfiak nőüljenek. Mr. G. Roberts és C. Wood, a klub vezetői, heves filippikát mondtak a házasság ellen. Két-három font heti munkabérből nem lehet családot eltartani — érvelték, — a rosszul táplált új generáció kockáztatja a nemzet jövőjét. Anglia így nem fogja tudni megtartani a nemzetek rangsorában azt a helyet, amelyet most elfoglal. De a férfiak öntudatát, erkölcsi fölényét is kikezdi az ilyen házasság. — mondotta egy másik agglegény. A nők férfi hivatása körében sem tud olyan bátorsággal fellépni, mint független kollégája. Félnék lesz, észrevehető ez rajta hivatalában is. Otthon pedig egy rettegés az élete. Nem tudja, melyik pillanatban csap le rá első számú közellensége. A felesége. Ime: ilyen zordak és szigorúak az angol agglegények...

(—) **Új román napilap indul Temesvárott.** A Romania de Vest című napilap, amely nyolc hónap előtt indult meg, tegnap beszűntette megjelenését. A lap folytatásaként a jövő hét folyamán nyolc oldalos új román napilap indul meg, amely elsősorban a temesi helytartóság területén lakó lakosság gazdasági és kulturális érdekeit lesz hivatott szolgálni.

(—) **Légvédelmi tanfolyam középiskolai tanárok részére.** Evutianu Sabin tanügyi vezérfelügyelő kezdeményezésére a temesvári kereskedelmi iskolában a helytartóság területén működő középiskolai tanárai számára légvédelmi tanfolyam kezdődött. A tanfolyamon, amely négy napig tart, minden középiskolából négy-négy tanár vesz részt, míg a többiek számára — nehogy a tanításban szünet álljon be — később rendeznek tanfolyamot.

(—) **ADÓFELLEBBEZÉSI BIZOTTSÁGOK ELNÖKEI.** Az igazságügyi miniszter kinevezte az 1939—1940 évre az adófellebbezési bizottságok elnökeit. Temestorontól megyében a bizottság elnöke Poparian Alexandru törvényszéki főnök, helyettese Eniu Alexandru törvényszéki bír. Szörényenyében a bizottság elnöke Ianculescu Lucian a káranébesi törvényszék főnöke, helyettese Homorosan Aurelian törvényszéki bír. A krassómegyei bizottság elnöke Stoescu Gheorghe törvényszéke főnök, helyettese Boldescu Alexandru törvényszéki bír.

(—) **ÖNGYILKOSSÁG.** Stoi Johanna ötvenöt éves gadi asszony a lakásában felakasztotta magát és meghalt. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

(—) **MEG AKARTA VESZTEGETNI A BETEGSÉGÉLYZŐ PENZTÁR ELLENŐRÉT.** Ezzel vádolták Tasch Ferenc rékási malomtulajdonost, aki a vád szerint az elmúlt évben egyik alkalmazottjával levelet és azzal együtt ötezár lelt küldött az ellenőrnek, azzal a kérelemmel, hogy semmisítse meg az ellene felvett kihágási jegyzőkönyvet. Az ellenőr feljelentést tett Tasch ellen, akit a törvényszék ötezer lei pénzbüntetésre ítélte.

(—) **KEDVEZŐEN VELEMÉNYEZETT KERESKEDELMI KERVENYEK.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara ideiglenes bizottsága legutóbbi ülésében húsznapos kedvező véleményt adott cégalakítás iránti ügyben, ugyancsak húsznapos kedvező véleményt szesz italok árúsítására vonatkozólag, négy ügyben iparengedély iránti kérelmet pártfogolt és két házaló kereskedelem iránti kérvényt véleményezett kedvezően.

(—) **AZ ÉLELMELZÉSI CÉH JOGI SZEMÉLYISÉGÉT ELISMERTEK.** Sechei Alerandru pékmester, a temesi helytartóság területén működő élelmelési iparosok cshének aelnöke, — mint jelentették — a minisztérium meghívására Bucurestiben megbeszélést folytatott a céh alapszabályainak módosítása és a jogi személyiség elismerése tárgyában. Sechei visszatért a fővárosból és közölte a céh vezetőségével, hogy a minisztérium az élelmelési céh jogi személyiségét elismerte és az most már megkezdheti működését.

— **PÁL JUGOSZLÁV RÉGENS OLASZORSZÁGI UTAZÁSA.** Belgrádból jelentik: Pál jugoszláv régensherceg május 9-én indul el Rómába, hogy eleget tegyen az olasz király meghívásának, akit Markovics jugoszláv külügyminiszter is elkísér, három napot tölt Olaszországban.

— **Mihai trónörökös megjelent egy repülőbemutatón.** Bucurestiből jelentik: Szerdán délután a piperei repülőtérén nagyszabású bemutató repülőgyakorlatokat végeztek az új IAR gyártmányú vadászrepülőgéppel. A repülőbemutatón Mihai nagyvajda trónörökös, valamint az aviatika vezetői Paul Teodoroscu légügyi és tengerészeti miniszterrel az élen, megjelentek. A repülőgépet Popescu és Max Manolescu pilóták vezették. Mihai nagyvajda csütörtökön iskolatársaival együtt több Bucuresti melletti mintagazdaságot látogat meg.

— **Molnár Ferencet meghívták egy amerikai egyetemre irodalmi előadásokra.** Párisból jelentik: Molnár Ferenc, a kiváló magyar író, meghívást kapott a newyorki Columbia egyetem részéről, amelyben Amerika legnagyobb egyeteme őt az 1939—40-ik tanévre irodalmi tárgyú előadások tartására hívta meg. Molnár Ferenc értesítette az egyetemet, hogy a meghívást elfogadja és a modern színpadi irodalommal fog a jövő tanév első szemeszterén előadásokat tartani.

— **Borzalmas szerencsétlenség Ploestiben.** Szerdán délután két óraker a Ploesti központjában levő Lahovary-uccában Gh. Penescu mérnök, a prahovamegyei prefektúra útépitő bizottságának technikai vezetője, motorkerékpárjával belerohant Grigore Plessicianu törvényszéki elnök gépkocsijába. A 26 éves fiatal mérnököt kórházba szállították, ahol behalt sérüléseibe.

(—) **ELFOGYTAK TEMESVÁROTT A BEJELENTESI ÍVEK.** Két nap előtt kezdődött meg az ingatlannyilvántartási könyvecskék benyújtása. A háztulajdonosok a könyvecskéhez szükséges bejelentési íveket már az első két napon olyan tömegesen vásárolták, hogy teljesen elfogytak. A trafikok tulajdonosai a Discomnál akarták készleteiket megújítani, azonban ott is kifogytak az ívek.

(—) **KINEVEZÉSEK A LUGOSI MEZŐGAZDASÁGI KAMARÁNÁL.** A földművelésügyi miniszter Chiavocici agrármérnököt a lugosi mezőgazdasági kamara titkárává, Luca Gheorghe agrármérnököt szolgálati főnökké és Groza Marin dr. megyei állatorvosát az állategészségügyi szolgálat főnökévé nevezte ki.

(—) **HALALOZÁSOK.** Meghaltak: Pervu Iuliana Persida három hónapos, Weinberger Katalin született Engelmann hetvennégy éves, Vörös András husz éves asztalos, Róza Erzsébet harminc hét éves, Dittmann Erzsébet született Neisz hetven éves, Carpan Maria öt napos, Porcela Petru harmincnyolc éves, özvegy Koch Hermin született Stenger hetvenkét éves, Polónyi Zeuzsánna született Nagy hetvenhárom éves, Szakáll János hetvenhárom éves okleveles gazda, Porscheller Péter harmincnyolc éves cipész.

LEGUJABB SPORT

Győzött a Kispest a kísérleti válogatott ellen

Kispest—Románia 1:0 (1:0)

9.000 néző előtt került sorra a Jugoszlávia ellen készülő román válogatott első kísérleti mérkőzése, amelyen a Kispest csapata volt a román együttes edzőtársa. Tica Iliescu szipelére így álltak fel a csapatok: Kispest: Boldizsár—Olajkár I., Rátkai (Onódy)—Kajdácsi (Rátkai), Zalai, Békési—Kincses, Szomor, Nemes, Déri, Olajkár II. Románia: Szadowski—Bürger, Sfera—Vintila, Feraru, Demetrovici—Orza (Praszler), Ploesteanu (Reiter), Barátky, Bodola, Dobay.

A mérkőzés nagy iramban folyt le, a Kispest rászolgált a győzelemre, mert a román együttes túl puhán és a kapu előtt határozatlanul játszott. A mérkőzés egyetlen gólját a 37. percben Szomor átadásból Nemes lötte mintegy 15 méterről nagy erővel Szadowsky hálójába. A mérkőzés további folyamán változatos küzdelmet hozott, a román csapat sokat támadott, de a kispesti védelem megbízhatóan látta el feladatát. A győztes csapat és a mezőny legjobbjai Boldizsár kapus, de jól játszott Rátkay, Kajdácsi, Nemes és az ördögös technikájú Déri is. A válogatottban Szadowsky és Bürger, Feraru és Dobay nyújtottak átlagon felüli játékokat. Csütörtökön a következő összeállítású csapat játszik a Kispest ellen: Pavlovici—Bürger, Sfera—Vintila, Feraru, Demetrovici (Lupas)—Praszler Reiter, Barátky, Bodola, Dobay.

A mérkőzés előtt Unirea Tricolor—Turda ifjú-sági csapatok játszottak, amelyet az Unirea Tricolor nyert meg 2:0 arányban.

— **ZÜRICHI TÖZSZEZÁRLAT.** Páris: 11.79 és fél, London: 20.84 és háromnegyed, Newyork: 44.512, Brüsszel: 75.80, Milanó: 23.42 és fél, Amsterdám: 23.740, Berlin: 17.862, Szófia: 540, Varsó: 83.75, Belgrád: 10, Bucuresti: 3.25.

— **MAGYAR ORVOS TRAGIKUS ÖNGYILKOSSÁGA.** Budapestről jelentik: Kenedi Dezso dr. ismert bőrgyógyász főorvos morfiummal megmérgezte magát és életveszélyes állapotban szállították be az egyik kórházba. Nehány hónap előtt a főorvos mindenét értékesítette és családjával együtt Buenos Ayresbe vándorolt ki. A főorvos azonban alig két heti ott tartózkodás után visszautazott Budapestre és azóta állandóan készült az öngyilkosságra.

— **OLASZ—ALBÁN VÁMEGYZEMÉNY.** Rómából jelentik: Szerdán hozták nyilvánosságra az olasz—albán gazdasági és vámegegyezményt, amely olasz—albán vámiuniót ír elő. Az egyezmény pénzügyi autonómiát biztosít Albánia részére, azonban a jövőben Olaszország megbízottai külföldi tárgyalásaik során mindkét államra vonatkozó vám-megállapodást kötnék.

— **NYOLCVANEZER KATONA VONULT EL FRANCO TÁBOROK ELŐTT.** Burgosból jelentik: A spanyol nemzeti haderő nyolcvanezer főnyi csapata kedden délelőtt diadalmenetben vonult Franco tábornok előtt. Ez a csapatszemle volt az előjátéka a madridi bevonulásnak, amire csak május utolsó tíz napján kerül a sor. Beavatott körök közlése szerint Petain tábornagy, Franciaország burgosi nagykövete a közeljövőben több dél-spanyolországi városban tesz látogatást. A tábornagy felkeresi Cadixot, Granadát és Kordovát is.

— **ZOG KIRÁLY FELESÉGEVEL ÉS KISÉRETÉVEL ISTANBULBA ÉRKEZETT.** Istanbulból jelentik: Zog király feleségével és gyermekével, valamint hugaival és 70 főből álló kíséretével együtt Istanbulba érkezett. A volt albán uralkodó pár és kísérete számára a legelékkelőbb istanbuli szállodában foglaltak le lakást. Törökország Zog király és kísérete számára egyelőre meghatározatlan időre menedékhelyt adott.

— **Esküvő-rekord Spanyolországban.** Madridból jelentik: A spanyol hatóságok nemrégiben rendeletet bocsátottak ki, amelynek értelmében a spanyol katonák, akik a polgárháború alatt kötött házasságukra az egyház áldását nem szereztek meg, május 1-től számított 60 napon belül tartoznak élettársukkal az oltár előtt megjelenni. Erre a rendeltetere valóban szükség volt, mert a polgárháború zűrzavarában nagyon sokan megelégedtek a polgári esküvel. A polgárháború alatt egyházi esküvő nélkül történt egybekeléseket számításhba véve, az illetékesek már kiszámították, hogy május és június hónapban csak Madridban naponta körülbelül 650 egyházi esküvet kell végezni. Miután a Madridi ért sűrű bombázások következtében Spanyolország fővárosának ma mindössze tíz épségben maradt temploma van, egy-egy templomban 65 esküvőt kell tartani. Ha a továbbiakban tekintetbe vesszük azt a körülményt is, hogy az ilyen szertartások ideje a délelőtti 10 és déli 1 óra közötti időszakra korlátozódik, a spanyol papok, akarva-nemakarva, rekordot állítanak fel ezen a téren. Ugyanis egy-egy egyházi esküvő mindössze három percig tarthat.

— **A BRASSÓI CENKTTETŐ SZELÉRŐL LEZUHANT EGY LÉNGYEL TÜRISTA.** Brassósból jelentik: Könnnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt hétfőn délelőtt. Yonk Anton lengyel állampolgár, aki kiránduláson volt Brassóban, hétfőn a kora reggeli órákban társaságával a Cenkre ment fel. A Cenkttetőn a túrista túlközel ment a hegy széléhez, elvesztette egyensúlyát és mielőtt valaki segítségére siethetett volna, lezuhant a mélységbe. Társai azonnal segélycsapatot szerveztek, leereszkedtek a mélységbe és a szerencsétlenül járt embert először a Cenk tetői vendéglőbe, majd a kórházba szállították. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Yonk rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett. Több oldalbordája eltört, ezenkívül belső vérzést is állapítottak meg. Mindezek ellenére remény van arra, hogy megmentik életét.

— **LEZUHANT REPÜLŐGÉP.** Casablancából jelentik: A Dakar és Casablanca közötti forgalmat lebonyolító utasszállító repülőgép lezuhant. A szerencsétlenség következtében hat utas és a személyzet három tagja meghalt. A balesetet az a körülmény okozta, hogy a gép szárnyaira vastag jég réteg rakódott le.

(—) **ÜGYVÉDKAMARAI KÖZGYÜLÉS.** A temesvári ügyvédi kamara május 14-én délelőtti kilenc óraker tartja évi rendes közgyűlést.

(—) **SZÜLETÉSEK.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Berenz Katalin, Lipu Elena, Givolzean Aurelia, Guler Elisabeta, Daunea Anton Ioisif, Lakato Dóra.